

TORCHƏKƏNA FATHLƏNCHA

Dəfshuwun Bata Shemed Chidchid

¹ Hur tərka delwer engna, le yarutisi sokən Tiyofalus, yaradı ichihi nat tərkaatə Yəso səta tə fichile tərkaatən sakandadı,

² kə fari tərtə fichinda afshi, difitə fəra kussa fathlənchi'ən taftənhar təmbədə Shemed Chidchid.

³ Hur mundə kumchit fwađa, difitə bahtə'enhi tə mərtə'en, kurbadə cheda fat'enna kanda a mbachə somsomən ndatwa təkit a thlee tə shisshingtafa, pad mbwa'adə pathlə mwanda Fara kanda.

⁴ Nadi natən tə kandəyu, ndangna kandəwa: "Mə malində Urshelima hiwa, kə pundə kə nəhhəd dəfshuni dəftə shinkən hiiyu, nda i mbwa'andəna kanda,

⁵ Kəthləm Yohanna səkən baptisma tə ama, a hanmunchə dimek nakficha sa baptisma kuni tə Shemed Chidchid."

Təra Ficha Almasihu Kə Afshi

(Mk 16:19-20; Lk 24:50-53)

⁶ Kənat Yəso humtəhi tə fathləncha, sahangndəwa: "Ləmwanda, nakənya natu ngər fəra kuturichit'ena Israila dəwa?"

⁷ Ndangna kandəwa: "Nga innuni kə sənuni thlet hanmunchə tə hanthləkchəkənwa, papa ndak nak tə alchitkən.

⁸ Nuni mbəs alchita ma bed Shemed kə dər inchengnuni. Nakuni nat kə shetachengna, kə nuni mbwa'a pathlengna nofcha a hur Urshelima tə hachahai Yahudiya nat tə Samariya tə sərət kishitə nat."

9 Kè mbuutən kichu, kanda dar kəlanda, tərangficha afshi kə hur husomba'a, ɓakna shekata hwanichengnanda mwa'unda ngər nanndəwa.

10 Kanda dar kəlata afshi, məlan pad məla pəðata, bak nofchi chappa tlara tləmatnanda, tə njelechə hedəda.

11 Ndangnda kandəwa: "Hishcha Galilicha, kəthləmmə natuni kikit kənuni kəlata afshi? Yəso ti tərrandə ficha hurnuni kə afshiya, farəyuna nan ngər bata nda i natuni pəðat'ena hur afshi."

Ted Ficha Matiyas kə Ngərka Kwar Mwanda Yahuda

12 Thlaakənda malkəndə shohla Zaitunhi ngərangndə'ina Urshelima nakən nga langngəwa, witə nduk ka mel ərta.

13 Kè nannda sata həmətkən, tərkənda huri afshi kə mbədi nanndə dəndas. nda: Bitrus, Yohanna, Yakubu, Andarawus, Filibus, Toma, Bartalamawus tə Matiyu, Yakubu hweya Halfa tə Saminu lə mbat tlət inda punofcha di tə Yahuza hweya Yakubu.

14 Humkəndəhi natyu tə yarə ərta, naknda nata hwandə kənding, tə Maryamu man Yəso tə nischə terchin tə hwanmanchə Yəso.

15 A hanmunchiniyu, ngomkəfafərkithi aru tə kumchitchap kə mbət ərta, thlaakə Bitrus kit a hurnanda, ndakənwa:

16 "Hwanmanchina, sokkən waat kə nəhdangfichi ihi mbuutə shunda Farə soh tə mbəda Shemed Chiçhid ɓak tə miya Dauda kə dar Yahuda le həmka mbanna hur fichile kəsang Yəso.

17 Kəthləm nakna hurnəm soh, pad fəra fichi i natna səta hur toriya.

18 (Yahuda, təkəni bəbi tor'en hiitən mbətsi, həmkənhi tə inda, dəthlkə hur'en bək hanhedechi'ena haiya.

19 Kusheng shiwun mərta Yahuda səkkə nofcha Urshelima nat, ak fichi mbətkənwa Akaldama tə miyengnanda, sakətkənwa mbət fwara.)

20 Dək Bitrussa mban tə ndatwa:

Nakna hur yaratkən kichuyu a hur Zabura,
ndatwa:

"Nak huraa'ena nata kətən kuffi,
mə soki nifa hurkənwa:

pad mbət soktə'en a hur torkən kə tər yuna."

21 Kəthləm ndəkən sokkən waat kə tadim yunihara a hur nofchi natəm tə kandə nat farə natma witə tə Ləmwanda Yəso yu.

22 Thlata fari sandə Yohanna baptisma kə fari tərtəndəndi a hurnəm kə afshi. Chikawun tərə ficha, nan sokta sheta təkəm kə dar thlata Yəso a hur məmatcha.

23 Harkəndə nofchi chap: Yusufu lela atfichəwa Barsabas, lela atndə padwa Yustus tə Matiyas.

24 Hwankənda tə ndatwa: "Ai Ləmwanda, lə sən hanndəkikəta chika wuni, cheddu le tadtuhaba hur nofchi chapya.

25 Kə sokka lə thlənda hur torkən, kə tərən mbətsokta Yahuda le lengkəhi pədəka mbədi bətən yu.

26 'Yimkənda tata, səmkə Matiyas dəfkəfichinda hur fətləncha, humang fichi tə fichile kumngərənsə ertəyu.

2

Bata Shemed Chidchid

¹ K   saat   far   pentekos, uf fa f  rkit hwimnd  hi mb  t   rta.

² Sutolluwa, s  kk   fichi tit   na hur afshi nda kapat r  nna'a n  hdad   huri'i nannda hurk  n dödas.

³ Chedk   ichi fechengnanda nda hanshuwun hwata, kanda sakt  hi, kanda d  ta dar inchengnanda.

⁴ N  hdang fichi kand   nat t   Shemed Chidchid, t  rkaak  nd   shund   t   mich   somsom  n, da i f  rand   Shemed shunda kanda.

⁵ A thlahmb  chiniyu, Yahudawechisi fa mwanand   Far   ka  n, baka a hachahaich   somsom  n a hur kishita nak t   sokta a Urshelima.

⁶ K   s  kt  nd   iniyu, humk  nd  hi ngomk  nda mb  t   rta k  thl  m a kweh  r sokk  nad  , chikawun m  la s  kt   kanda shund   t   miyengnanda.

⁷ P  dang   n kand  fa pad   shekdang'ind   kanda, ndaknd  wa: "Awi fa shuni natya nga Galilawechiwowa?"

⁸ S  k   nik  ni natma s  k kanda shund   t   miya chikawuni?

⁹ k  mnangya, Fartiyawechi t   Madiyawechi, t   Elamawechi t   nofcha hachahai Mesofotamiya t   Yahudiya t   Kafadokiya t   i Fantus t   Asiya,

¹⁰ t   Firijiya t   Bamfiliya t   Masar t   fichile nak nduknduk t   Sayirin a hachahai Libiya t   romchi baka Roma. Yahudawechi t   fichile yimka t  rmbandengn  m.

¹¹ Pad k  mnang Kiritawechi t   Larabawechi, nat k  mna s  k kanda shund   t   miyengn  m k   dar p  ktat ichi s  t Fara."

12 Pədang ən kandəfə natnda kohərkə incheng-nandadi, dakndəwa: "Mənaka sakət iya?"

13 Chang funə mi kandəhi ndatwa: "Tə sandə am inabi ngalkəndə beng."

Bassa Bitrus A Farə Pentekos

14 Thlaakə Bitrus kit tə tahət fathlənchi kumngərənsə'ərtəyu, i'naən burathi bassangna kandəsi, ndakənwa: "Hwanmanchina Yahudawecha tə fichile naktə sokta Urshelima nat səkamnji, padəkə dəffuni i'nda i nati mbwa'anda kuni.

15 Nofchiya nga tə tərang əna kandə nda i tərtuniwa, nakən mwee mbəta bingtəyawa: hanthlikkən hanhertə ndak.

16 I natuniya ndəkən mbutə tapənaa Yowel ndatwa:

17 "Ndak Farə wa,
a mweshit hanmunchikən ni thlər Shemedengna
dar inda nofchi nat.

Hwechengnuni kə nishchi tə hishcha nanda
mbu icha le mbwa'andə Fara kanda.
Kimshechengnuni nanda nat'ichi tamuchitnda
nata,

tuburnofchengnuni nanda sənnata.

18 A hanmunchiniyu ni thlər shemedengna kə
dar inda mafechengna hishchi tə nishchi nat,
pad nanda mbu icha le mbwa'andə Fara kanda.

19 Ni che ənat pədandə nifəfa a hur afshi,
tə i na che sakət ənat pədandə nofchəfa a
kishita,

naknanat fwara tə hwata tə ənnda husomba'a.

20 Hwatfarə nan yimta hulta,

ndəra'a nan təbərtəhi ngah nda fwara,
kana fari Ləmwandiyu bata,

kapat fari nak mwanchin.

21 Farini hachiyu,

chikawun hwanka hur thləm Ləmwanda nan
hərəkta.

22 Hwanmanchina, Israilawecha, səkam shuniya.
Yəso lə Nazaratta, nifi chedandə Fara kuni tə
pəktat torcha tə ənat pədfandə nifəfa tə che ichi
somsomən a hurnuni tə mbəd'en, nda i səntuni tə
indengnuni.

23 Yəso tiya, ferkə fichindi tepi tehishhi pad tə
sənda Fara, kunang kukwang kə bəllangnda tə
mbədə bəbinofcha.

24 Bak Fara thla'anda difitə bohandə hanmurtəda
i'ndi'en, kəthləm ngu sətta hanmurta kə
kəsənndəharwa.

25 Dauda kutura mbwitə ən kədarkən ndatwa: "A
nedi Ləmwandə məla thləmmatnə kənding. Ngi
həhərtəfuwa, kəthləm məla harsəmtengna.

26 Kəthləm ndəkən, hanndəkiketengna sək
mbəndəfa, hanshundengna in immish mbənfata.
Tə pad thlarkə fadengna dar dəf'inda mbədə Fara.

27 Kəthləm nguna malə fadengna hur məmatchiwa,
ndu kə mallangnə iuti nak Chidchid kə yirakada
kwatwa.

28 Chedinə mba shisshingta. Nu nəhditə tə
mbənfata naku tənji kənding.

29 "Hwanamanchina, ni mbəlla mbwa'anda kuni
tə kitchitwa kakannəm Dauda, ndatwa miri a
thlohafficha, kwat'en mwakəna thləmmatnəm kə
bukweya.

30 Nakən kə tapənaa, pad a shinwa dəffa Farə
shundəhi tə at'ichimi ndatwa kachit Dauda na
sokta mbət sok kuturichit'en.

31 Bak Dauda nathi kichuyu, pad a shuwun kə dar

thlata Almasihu a hur məmatcha. Nakna ndatwa Farə ngu malənda hur məmatchuwa ndu kəmalən fat'en kə yirakada kwatwa.

32 Thlaa Farə Yəso a hur məmatcha, kanang natani shetachə nakani.

33 Nakən mwanaficha nakna harsəmta Fara, Pad shinkən nda i dəftən shundəhi, fəraən Shemed Chidchid kə thlərka dar inchengnəm nda i səktuni pad natuni bukweya.

34 Nga Dauda tərka hur afshiwa, chika məlan ndakənwa:

"Ləmwandə ndangnga Ləmwandengnəwa, soku harsəmtengna,

35 Kani dəf atikrechiwa ishangnəkanda ka sarəcheku."

36 "Kəthləmndəkən chikawuna hur Isra'ilə kəsənən təkitwa Yəso ti kukwandunihiyu, ngəra Fara Ləmwanda tə Almasihu."

37 Kə səktəndə shuniniyu, thləhərkən kanda handəkiketa, ndangnda Bitrus tə tahət fathlənchikənwa: "Hwanmancha, mənatani səta?"

38 Ndəkən ndandə Bitrussa kandəwa: "Kə tərunihi kə sangfichə baptisma kuni a hur thləm Yəso kərəsti kəthləm kə kallangfichi bəbichitfechengnuni kunihi, kanuni thlət Shemed Chidchid.

39 Kəthləm dəfshunihiya innuni tə hwecheng-nuni, tə fichile nak langngə pad, chikawun at Ləmwanda, Farengnəm."

40 Dək Bitrussa mban tə bəssanda kandə kə tolta, nakna ndanda kandəwa: "Hərkamən fechengnuni hura səb kishi'iya."

41 Fichile fərkəkit kə dar shunda Bitrus, sang-

fichə baptisma kanda. A farəniyu chekkə nofchə kə dar fafərkit nduk aru kumchit məkkan.

⁴² Baknda dəf inchengnanda sakini fathlənchiyu, lə humkəndəhi kənnda chi johma, pad kənnda hwanda.

Witə Soki Nat fa Tərbanda Hurkən

⁴³ Kəsang lechit chikawuni, sək fathlənchikən ənat pədandə nofchifə tə sakchikən kaən.

⁴⁴ Nat fafərkit kanda mbət'ərtə, chikameng-nanda pad ərtə.

⁴⁵ Hi'yangndə ichidə naksengnandə nat, sakangndə handəbəlkəna chikawuni, nda i yahtən.

⁴⁶ I səkka wembəta kanda dəta kapat hura'a Farə tə ndani rəmma, kənnda chi njohma a hurechengnanda, kənnda səm'əna mbət ərtə tə mbəndəfa tə handəkiketə yuyur.

⁴⁷ Kanda mwanandə Fara, nangnda mbəs hamta mbəda nofchinat. I səka wembəta Ləmwanda cheka fichile hərkandəfich kanda.

3

Kəna Fichi Təraddadi Mikəttən Hwanda

¹ Farəle nda Bitrus tə Yohanna pədəta kapat hura'a Fara ka hwanda a farəhuftə, hanthləkkən məkkan.

² Bakndə tə nifə le ngəttə fichə kə tərad kənding la baknda dəfndəhi nduk kə mi bang kapat hura'a Fara lela atndəwa chamare tə mimbangnga, kəthləm kə hwanən fər poffənna harra fa yimta kapat hura'a Fara.

³ Kənatən nda Bitrus tə Yohanna yimta kapat hura'a Fara, hwanaən fər poffən kanda

⁴ Nda Bitrus tə Yohanna nak nda kəllanda, ndak Bitrus wa: "Kəllan kani."

⁵ Ngərkə hur'ində'en nat kəfadengnanda, naənhiwa nan mbəs'əna harengnanda.

⁶ Ndak Bitrus wa: "Handəbəltengnəsəwa, i'naksengna ndəkən nati fərruta. A hur thləm Yəso Almasihu Lənazartta, thla'u wi'iu."

⁷ Kəskə Bitrus harsəmtə'en thla'a'ən. Chat-kichuyu sarrəchi'en tə sanglamchi'en səkndə al-chita.

⁸ Thlaakən pərkəna afshi thlarkənhi tərkaakən wita, yimkəna kapat hura'a Farə tə kanda, məla wita məla pərta afshi, məla mwanandə Fara.

⁹ Nat nofcha nakndəndi məla wita məla mwanandə Fara.

¹⁰ Mbəssangndəwa məlanni lə sokka a chamare tə mimbang kapat hura'a Fara kənna hwafərpoffənyu. Pədang ən kandəfə kə dar i'ndi'en.

Bassa Bitrus a Kəttən Para Sulemanu

¹¹ Kəskən Bitrus tə Yohanna har, ngomkə nofchə nat kə thləmatnandə tə rahta a hur kəttən para Sulemanu, kəthləm a pədə'ənkandəfa pad kwehər hur'inchenannadadi.

¹² Kənat Bitrus kichu, kahaan hur'inda nofchə tə ndatwa: "Israilawecha, məsək pədandə'ənkunifə kə dar iya? Kəthləmmə natuni kəlandə kani nda tə alchid'indengnani wiitə nifiya ndu kuwur Farengnani sək wiitə nifiya?

¹³ Fara Ibrahim tə Ishaku tə Yakubu, Fara kakechinəm nat, məlan mwanang mafat'en Yəso, le chertuni pad fərtunindi a mbanitə Bilatus yu, chikama sokkənwa tirwa nan kaləndəhi.

¹⁴ Cherkuni le nak chidchid lə kafata, hwankuni kə kallangfichi lə bəlfata kunihi.

¹⁵ Bəlangnguni le nak tə mba shisshingta har, thla'ang Fara hur məmatcha, kanang shetacha dar kitchitkən.

¹⁶ "Tə mbəda fərkit hur thləm Yəso, kəntə nifidiya, səntuni sohwa tərad. Kittəkən fərkitchidi təmbəda thləm Yəso kənang nifidiya a hwaniteng-nuni nat.

¹⁷ Nakənya hwanmancha, mbəssadiwa i sanduni Yəso səkuni hur bəhsənda, nda i sət fa həmbanichengnuni.

¹⁸ Təkiku nəhdandə Farə dəfshundə'enhi tə miya tapənechə nat, ndatwa Kərəsti nan sat bahta.

¹⁹ Kəthləm ndəkən kə tərunihi kə təbrunihi bəda Fara, kəthləm kə sapang fichə bəbichitfechengnuni di, Ləmwanda nannata cheka alchit handəkiketa kuni.

²⁰ Pad nan thlən Kərəsti ti tadandənakunisi soh, məlan naka Yəso.

²¹ Waat kə sokka hur afshi kə fari nat-ficha mbumbwedandə ichihi nat kə yuwachikən, nda i dəftə Farə shiwunkənhi kəsoh tə mbəda tapənechi'en chidchid.

²² Ndak Musawa: "Farə Ləmwanda nan thla'a tapəna'a kunisi a hur nofchengnuni, nda i thla'itən. Waat kə dəffuni inda i nat mbwa'andəna kuni nat."

²³ Nakna sokta chikawun kawuchik thləmmata tapəni'inju na ficha səbandada hur nofcha.

²⁴ Tapənechi mbukə ichi nat, thlata Samaila ka kəs fichilesi baka difi, mbwində ichi naka sət nat a hanmunchi nakənya.

²⁵ Kunang naka hwecha tapənechiniyu pad kuna hur dəf shunini dəfandə Fara kakechənəmhiyu.

Kəthləm ndang Fara Ibrahim wa: "Tə mbəda kachitwa na nofcha kishita natta mbəs ənhar.

²⁶ Kə thla'andə Farə mafat'en Yəso, tərkaakən tlənnndi kə mbədengnuni Israilawecha, kəthləm kə fəraən mbəs ənhara kuni tə mbəda təbrandə chikawuna hurnuni kə malaən bəbi dəsəchi'en."

4

Bitrus tə Yohanna Mbanita fa Yaranda Ichihi

¹ Pərischa tə la həmmbanita fa pu kappat hura'a Farə har tə Sadukiyawecha, baknda mbəsnda Bitrus tə Yohanna kanda hur shunandə nofcha.

² Shıbhurchengnandəi kəthləm kanda sakanda nofchihar tə sənanda kandəsəwa məmatcha nanda thlatə tə shisshingchafa nda i thlaatə Yəso.

³ Kəsangndə kanda, dəkndə tə kanda kəttən pursuna kə ishki, nakən tepe shid farəhufta.

⁴ Yakat fichile səkkə bassikən, fərkəndəkitsi. Nofchi fərkəkittəkən sheendə aru kumchitfurman.

⁵ Bingətkən, fa yarandə ichihi a kuturchitkən uf tə fa həmmbanita tə maldəmcha fa sakandə kussadi, ngomkəndəhi a Urshelima.

⁶ Tə Hanana kapat pərist tə Kayafa tə Yohanna tə Alekzanda, nat ta fichile naka hur ngitikta kapat pərist.

⁷ Bakndə tə Bitrus tə Yohanna, thlarangndə kandəhi kə hur diffi, sahangndə kandəwa: "Tə alchitmi ndu tə thləm wuni sətuni ichiya?"

⁸ Bitrus, nəhədkadə tə Shemed Chidchid, ndan-gnakandəwa: "Kuturcha tə pəktat nofcha,

⁹ Sahangnguni mi kani bukweya kəthləm kachidi sandani təradtiyawa tə mbayi kəntəna diyawa?

10 Yahkisi kə sənuni nattuni tə Israilawechha, ndatwa tə thləm Yəso Almasihu Lənazaratta, le kukwandunihi thla'andə Fara hur məmatcha, kəntə nifidi ngwalngwal kita mbanitənuniya.

11 Məlan naka:

"Ngwiyi chertuni kunang fa tincha,
ndəkən sokka kukuwun tinda."

12 Nifəsi na mbəssa kabı nifə chika ərtəwa, kəthləm thləmsa hur kishi'inatya fərandə ficha nifa le na mbəssakabikəmwa."

13 Kə natndə alchit shunda nda Bitrus tə Yohanna, pad mbəssangndəwa nga fa sən'ənwa, pad fa bahcha, pədang ən kandəfa. Bednda mbəssandə padwa kəsəh nakndə tə Yəso.

14 Kənannda nat nifi kənandəndadadi kita hurnanda, bahkəndə i nannda mbuta.

15 Ndangnda nda Bitrus tə Yohanna wa kə chendakisha kəttən yarangndə ichihi, kə yarangndə ichihi kə ndani.

16 Ndakndəwa: "Nakma sandə nofchiya kəni? Mbandəsə namma ndatwa sundə ənat pədandə nifəfuwowa, kəthləm chikawuni a Urshelima shinwa shid fichə ən kichu.

17 Kəthləm kə njaam dəttəkəna kanda mban, bokamna kanda, mə ngərinda shunandə nifa hur thləmmiyawa."

18 Akndə fathlənchikən, bokangnda kanda mə ngərinda shunandə nifə ndu kə sakangnda nifəhar hur thləm Yəso wa.

19 Ngərang nda Bitrus tə Yohanna kandəsəwa: "Keekesə mbanitə Fara kə səkani innuni kə cherani i Farəwa, Kəlamən kənuni.

20 Kəthləm kanang ngani malandə mbu i natani tə i səktaniwa."

21 Ngérkendə chekandə ɓokanda kanda kalkendə kandəhi, kəthləm sənundə mbayi nannda fəra bwenne kandəwa kəthləm nofcha. Kəthləm chickawun məla mwanandə Fara kə dar i səka.
22 Nifi mbeskə kəndadadi tə mbanda ənat pədandə nifəfa, sherada hurat kumchit fwada tə ngətta.

Hwanda Fafärkit ti Shuwunkə Nga tə Lechit-fuwa

23 Kə kaltendə kandəhi, nda Bitrus tə Yohanna pədaknda mbəs fahchinanda, mbwa'angndə i kandə mbutə pəktat pəristcha tə pəktechə.

24 Kandang pad kə səktendə kichu, thla'angndə burechengnanda mbəda Fara hurhwanda, ndakndəwa: "Ləmwandə lə alchitnat, sokən sək hur afshi tə kishita tə hawurta tə ichi naka hurkən nat.

25 Tə mbəda Shemed Chidchid, tə miya kakan-nani Dauda, mafadəku ndatuwa:

"Kəthləmmə səbbandə punofcha huradı?

Kəthləmmə nat nofcha kike kohat i'cha?

26 Kuturcha kishita tehishndəfa mbata, fa həmmbanita humandə inda kə dar Ləmwanda tə Kərəsti pad."

27 "Kittəkən a hur həmədiya Hiridus tə Buntus Bilatus humandə inda tə punofcha tə nofcha Isra'ilawecheha kə sangndə ɓəbichitfatfa nat kə dar mafadəku Yəso le tadətuhar.

28 Humangndə inda kəthləm kə səndə ichi taptu kə tahsangnəhi tə alchideku tə yahtekuwa nən səta.

29 Nakənya Ləmwanda, kəlandən kah thlemmadengnanda kə Fərangnə mbabəs shundəku mafecheku tə alchita.

30 Këlla tiiddangnə harekuhi i këndadi, kə sani ənat pədandə nifəfa tə sakchikən tə mbəda thləm mafadeku chidchid, Yəso."

31 Difitə hwandengnanda, mbədi humtəndəhi həhərkənfa, nəhdang fichi kandə tə Shemed Chidchid. Bəskəndə pathla Farə nga lecgifuwa.

Chikama Fafərkit Ərtə

32 Sərət fichile fərkəkit, humkəndəhi handəkiketə ərtə tə yarə ərtə. Ngusə ndakwa i naksə'enwa ikənwa, chikamə naksengnanda innandə nat.

33 Fathlənchəkən fərkəndə sheta tə thlata Yəso Ləmwanda hur məmatcha tə alchita, pad Kachita Farə kaən a dar nandə nat nda.

34 Ngusa hurnandə bəhkə ənwa, kəthləm nat fa hurecha tə hicha hiyandəti bakndə tə handəbəlkən.

35 Bakndə tə hanndəbəlkən, fərangnda fathlənchəkən, sakang ficha nofchinat chikawun keke a i yahtən.

36 Nifəsi thləmkənwa Yusufu, lə Lawita kachitkən lə Kubrustə nakən, la at fathlənchəkənwa Barnabas (sakitkənwa: "Hwan cheka alchita handəkiketa")

37 Hiyaən hitə'enadi, bakən tə hanndəbəlkənna banitə fathlənchikən.

5

Hananiya tə Safiratu

1 Nifəsə thləmkənwa Hananiya tə nuhkən Safiratu, hi'yaən mbət enadi.

2 Bubweekən handəbəlkən har tə sənda nuhkənsi, bakən tə tahhətkən dəfkənhi mbanitə fathləncha.

3 Ndækən ndat Bitrus wa: "Sokən Hananiya, məsək malandu Shedad kə nəhdəən handəkiketeku kə lekangna Shemedsə Chidchid, buñweetu handəbəltə harra hur handəbəl hiti hi'yandudi?

4 Thlateku kə dəna hi'yandaðadi, nga iuwowa? Difitə hi'yaðekudi, handəbəlkən nga iuwowa? Məsək dəftu lecta hanndəkiketeku? Nga nifə lekandusəwa, Fara."

5 Kə səktə Hananiya shuniniyu, həmkənhi mərkən. Nat fichile səkka kəsang lechit kandə kaən.

6 Bak kimshecha təranda kish, fwadangndə tə njeli thlohmurta pədaknda thlohhanda.

7 Difitə nda hanthləkkən məkkan, yimkə nuhkənsi, sənutə i səkwa.

8 Ndækən sahandə Bitrus wa: "Bu'i'tən, hi'yangnguni hitidiyu kichawa?" Ngəmanwa: "Aa, kichuyu."

9 Ndækən ndandə Bitrus wa: "Məsək human-duni mi kə kikedangnguni Shemedə Ləmwandə kicheya? Suku kwarsara fichile pədaka thlo-handə səmatu, kanda mikənnda, nanda tərruta kish pad."

10 Chatkichuyu, həmkənhi mərkən. Kə yimtə kimshechikənsi, mbəssangndə kə murətkən, tərkəndəndi kitangnda kish pədangnda thlohhanda thləmat səmaha.

11 Kəssang lechit kəttən hwakən kaən nat ta fichile səkkə ichiniyu.

Shid Fathlənchi Ənat Pədandə Nofchəfə oi

12 Shid fichi ənat pədandə nifəfa tə sakchikən kaən a hur nofcha tə bəða fathləncha. Nat fafərkit la ngomkəndəhi kəttən para Sulemanu tə yarə ərtə.

13 A hur tahlhət nofcha, ngusə chedkə nda nan yimta hurnandəwa, chika kichu la fərang nofchə mwanda kanda.

14 Nak fafərkitta chektə kaən kə bəda Ləmwanda, sheraða le soh, hishchə tə nishchə nat.

15 Ala bakndə tə hacha mimbacha, funa mbət'hunecha funa dəngəlcha, kəthləm ma Bitrusa mbərtəhi, chika mirshingtə'en kədən tə dar funa.

16 Nofcha a thlet mbichi somsomən taurang Urshelima hiyu naknda ngomta, kanda bat tə hacha tə fichile nat bəbiləwurucha bahandə kanda, kənang fichi kandadə natnda.

Bahha Fichi Fathlancha Kəthləm Fərkit'engnanda

17 Thlaakə kapat pərist tə fichile naka thləmatkən, fa tərbanda Sadukiyawechə, nakndə tə sərəhtafə kaən.

18 Kəsangndə fathlənchikən, dəkndə tə kanda pursuna.

19 Sokkən a fididika, bak Mala'ika Ləmwanda i'nandə mikətən pursunechikənhi, chaən kanda kish ndangna kandəwa:

20 "Dama kapat hura'a Fara duni thlarəhi hurkən kə mbwa'angnguni nofcha pathlə yuwa shisshingta kanda."

21 Kə səktəndə kichu yimkənda kapat hura'a Fara bingta naknda sakandadi. Kapat pərist tə fichile naka thləmatkən chekndakish, akndə fa sakandə ichihi tə fa həmmbanita Isra'ilawechə, thlənkənda pursuna kə əfichi tə kanda.

22 Kə dət fa pu pursuna təkən, mbəsawundə kandəsəwa, əbakndə dadı ndakndəwa:

23 "Dəkkani mbəssandi pursuna təkəna kubultə ndiichin, fa putəhar kandəsi a mikəttənchikən,

kè i'nandanihi mbəssawani nifa hurkən chika ārtəwa."

²⁴ Kè səktə kapat lə pu kapat hura'a Farə har kichu tə pəktat pəristchikən, kohərkə inchengnandadi, naknda sakandəhi məna kuwurdifitəkən.

²⁵ Bakyuna ndanda kandəwa: "Nofchi somtuni pursunayu kanda hur kapat hura'a Fara kanda sakandanofchihar."

²⁶ Fa pu kəttən hwakən har tə kapat nanda pədaknda bat tə fathlənchikən, padf ngatəalwa, kəthləm pəktechikən kanda lechita məməmuhandakandəfə tə ngwichəwa.

²⁷ Kè batndə təkanda, thlarangndə kandəhi a mbanitə fa sakandə ichihi. Nak kapat pəristsasahami kanda.

²⁸ Ndakənwa: "Bokandəmakuni, mə ngərifuni sakanda nifihar a hur thləm nifyawa, chika kichu nəhdəduni Urshelima di tə saktengnuni kə darkən, a yahkunisə nakənya kə tərranə hakke tə fwara nifya kə əar inchengnani."

²⁹ Bitrus tə tahət fathlənchikən ngəmangndəwa: "Sokkən waat kə sani i mbutə Fara nga i mbutə nifuwa.

³⁰ Fara kakechinəm thla'ang Yəso hur məmatcha, le mbəlanduni tə mbanda kukwandəhi əar palita.

³¹ Məlan mwanandə Fara dəfkənndə tə harsəmtə'en, sangna lə həmməbanita padf lə thlət nofchadi. Səkən iniyu kəthləm Isra'ilawechakə mbəsndə mba tərtəhi kə kalangfichə əebichitfechengnanda kandəhi.

³² Kanang shetacha kə əar ichini natyu, kichu padf tə Shemed Chidchid, fərandə Fara fichile la

kuwurkə ichi la mbutən."

³³ Kə səktəndə kichu, səbkə hurchengnandə
kaən, yahkəndəsa bəllandə kanda.

³⁴ Yunəsa mbənniyu lə Farisiyawata nat
thləmkənwa Gamaliyel, lə bəssə kus, le la
fərandə nofchinat mwanda, thlaakən kit a hur
fa sak'michikən ndakənwa chamən nofchikishya
kwandən.

³⁵ Kanna ndanda kandəwa: "Hwanmanchina
Isra'ilawecha, mbəramsa i yahtunisa sandə
nofchiya.

³⁶ Hurechi mbərkəhiyu, bak yunə kichu wa
məlan Tuđas, tərkən ində'en nda ənnakən, nifə aru
fwada dək kakən, bak ficha bəllanda, fichile dək
kakən nat wuwelkəndəhi.

³⁷ Difitə məlan pad, fari nat ficha thlikandə
nofcha, bak yuna wa məlan Yahuda lə Galilita,
chikaən funa kuwurkəndəndə, məlan pad
thlərətkənadi. Fa kuwurndə təkən wuwelkəndəhi.

³⁸ Chikale nakənya, ni mbwa'andakuni,
chamakisha mbanda nofchiya, ma i natnda
sakta i nifa, ngu ndəta mbahwa:

³⁹ Ma i Fara, nguni mbəla sa'ənkandəwa. Na
ficha mbəssandə kuni kuna mbat tə Fara."

⁴⁰ Ngəmangndə shundə'en, akndə
fathlənchikənna hurkən, təppangndə kanda.
Ndangndə kandəwa mə ngərənda shundə tə
thləm Yəso wa, kannda kalə kandəhi.

⁴¹ Fathlənchikən malkəndə mbanitə fa sakandə
ichihi, kanda sət mbənfata a dar ndatwa shəkndəsi
kə sandə bahta kəthləm thləm Yəso.

⁴² Chikayen wembəta, ndu hur kapat hura'a
Fara ndu huri, malaundə sakandədi tə fər
kusheng shundə mbinchin kə dar Yəso wa məlan

naka Kərəstiwa.

6

Ted Fichi fa Torchihar Mud

¹ A hanmunchiniyu nak fa ferkitta chektə oi, nak hurumtəsə kaən. Yahudawecha fa shuwun Helenanchi naknda hurmanda Ibraniyawechəfa, fa shundə tə mi Helenanchi, wa kəlündəsa nishchengnandə fichile mərtə hishchengnanda ka sak ichi kənding wa.

² Fichile kumngərənsə chapyu akndə fa ferkit ndakndəwa: "Kamusə kimnang kə malaam bassə pathla Farə kə yimma pathlə ndəsəmtə wa.

³ Kəthləm ndəkən, hwanmanchina, tadəm nofchihar mud a hurnuni, fichile la fərandə fichə mwanda kanda, pad nihidndadi tə Shemedə tə sənda, kə səmkanda dar toriya.

⁴ Kəmnang nakma nata dar hwanda tə sakandə shuwunkənadi."

⁵ I mbutənda mbənangna nofchifə nat. Ndəkən taqtəndə Istifanus, nifi nəhidkə tə ferkit tə Shemed Chidchid tə Filibus tə Burokoras tə Nikanor tə Timan tə Barminas tə Nikolas lə Antakiyata le yimka tərbanda Yahudawecha.

⁶ Fichileya bənnədə tə kanda mbəda fathləncha, hwankənda dəffaən harra kanda in.

⁷ Nak pathla Fara nata dəta mban. Fa ferkit naknda chekta a Urshelima kaən, pəristchə terchin ferkəkit.

Kəsa Fichi Istifanus

⁸ Istifanus, nifi nəhədkədə tə kafata tə alchita, shidə pəktat icha tə ənat sakchikən kaən a hur nofcha.

⁹ Funəsi a mbət humta Yahudawechihi lela atfichiwa kəttən hwanda fichile kaltəfichihi, thla'angnda Istifanus fa tə halə'inda, Yahudawechə baka Sayirin tə Alekzandariya tə funa hachahai Kilikiya tə Asiya.

¹⁰ Nakən tə sənənafə fərandə Shemed i shunda, ngusə mbəlaakə thlarəhi kə halən'ində təndəwa.

¹¹ Shipangndə yipta funa hur a bubweeta kə mbundə lektə kə dar Istifanus ndatwa: "Shikanindi məla erə Musa tə Fara."

¹² I'nəyu thla'andə hur'indanofcha, tə fa həmmbanita, tə maləməmcha fa sakandə kussadi. Kəsangndə Istifanus bakndə tənda mbanitə fa sakandə ichihi.

¹³ Bakndə tə fa fər sheta tə lekta, ndakndəwa: "Nifiya kənding la nakna mbu səb'icha kə dar mbədi chidchidya tə kuscha Musa,

¹⁴ Kəthləm shikanindi məla ndatwa Yəso Lənazareta nan fəffalandə mbəndidiya, kə mbumbwedaən dəsəchəngnəmhi le malandə Musa kəmhi."

¹⁵ Kə səktə nofchi nat sokkəhi bət humkənhi, thlərangndə hwanichafa, nakndə chumwandə'en nda i Mala'ika

7

Fər Ngəmta Istifanus

¹ Kapat pəristəkən, sahaən mi Istifanus wa: "Ichi natnda chitsəhi darkənya kitwa?"

² Ngəmang Istifanus wa: "Hwanmanchina tə shinchna, səkamnji. Farə ləmwanda chedang fat'ena kakatnəm Ibrahim a Mesofotamiya, kana ndəta sokta a Haran.

3 Ndaənwa: "Chukisha hachahaiyeku tə parchəwa kə yimna hachahaiyi nati cheduta.

4 Thlaakən malkən hachahaiya Kaldiyawechə hi kə hachahai Haran kə farə mərta shinkən. Kana Fara battənda bədi natunisə nakənya.

5 Fərawu Farə mbəta mbənniyu kə ikən chika ishtə ərtəwa, ndəffaən shundəhi tə ndatwa, kəmban hachahaikən nat nan sokta'ikən tə kachitkən chika nguchik hwe'ensiyu.

6 Ngərkə Farə shunandə ndatwa, na kachitwa dəta sokta a hachahai somən kə mafecha, nanda sat bahtə kaən kə hurat aru fwada.

7 Nifəra bahta hachahaiyi sang nofcheku kə mafechiyu, ndak Farəwa, 'a mweshikən nanda chetakish kə banda mwanita a mbədya.'

8 A hanmunchiniyu dəffang Fara shunda Ibrahim hi i hesha. Ngətkə Ibrahim Ishaku, heshaən a mundə fodfoda. Naknamban kichuyu, Ishaku heshaən Yakubu, Yakubu heshaən hwanchi'en kumngərənsi chap kakechinəm.

9 "Kakechənəm təkən naknda sərəh Yusufu, hi'yang ndandə kə Masar anakən Farə təndi.

10 Thləkkənndada hur bahta, fərang Farə mbəs'ənhar tə sənda a mbanitə Fir'auna kutur Masarcha, fərang kuturkən mwanda a hachahai Masar uf pad fəraən huraa'ena har.

11 Bak mita yimta hachahai Masar tə Kan'ana, tə bahtə kaən sokkən kakechinəm dəsəmtengnandəsəwa.

12 Səkkə Yakubu wa dəsəmtəsa Masar, thlənkən hwechi'en kakechinəm kə Masar kəthləm kə dənda hi ndəsəmta pad tərka dədengnanda.

13 Chapatə dədengnanda, chedang Yusufu fata hwanmanchikən, pad chedang Yusufu hwan-

manchikəna Fir'auna.

¹⁴ Thlənkə Yusufu wa shinkən tə tahhət witənandə nat, nifə kumchit mud ngərənsə durman, kə banda hai kə Masar.

¹⁵ Pədak Yakubu kə Masar, mərkəna mbənniyu nda i mərtə kakechinəm.

¹⁶ Kohkə fichə məmatchinanda kə Shekem dəkficha thlohandə kanda a hur kwadı hiitə Ibrahim tə handəbəlta a hara hwecha Hamor a Shekem təkən.

¹⁷ Nak farə dəf shunda Farə hi tə Ibrahim satə nduk, Yahudawechikəna a Masar chekkəndə kaən.

¹⁸ Tərkə kutursə somən a Masar təkən le sənuchik ən kədar Yusufu

¹⁹ Kulturəniyu a pupwiktənofchengnəmhi oi pad a fəradə bahta parchinəm, la dəfkən kandə kə somangndə hanngwa'yarchengnəndə kəthləm kə məmatndə.

²⁰ A thlahbəchiniyu ngəttəfichə Musa, hwee ndiichin a mbanitə Fara. Kəskə parchikən ndəhar ndəraa məkkan a hurhura'a shinkən.

²¹ Kə muhandəndədi dək hweya Fira'una tərtə saən nda hwe'en mwanaən.

²² Sakangfichə sənda Musahar i Masarawechi nat, pad alchit'ensi a hur torchə tə shunda.

²³ "Saakən hurat kumchit fwada, ndakənwa kemsə kədə nat fahchikən Israilawechə.

²⁴ A farəle nakən lə Masarta bahandə hwanmankən, thləkən hwanmankən bəlaən hwan lə Masartiyu.

²⁵ Naən Musa hiwa hwanmanchikən Israilawechə mbəsandəwa Farə naka sət tor təndi kə chaən kanda kissha hur bahta, a nakən bəssawundəwa.

²⁶ Wenkəbəta ngərkən chetakish, nakən

hwanmanchikən Israilawechi chap kanda mbata, 'yahkənsa mbənandə kanda, ndakənwa: 'Hishcha' nakuni hwanmani məsək natuni mbata?"

²⁷ Lenaka fəra bahta shekkənyu njingtaən Musa di ndakənwa, 'Wun dəfkəsa kutura tə lə sakmi kə darnani?'

²⁸ 'Yahnəsa bəlitə nda i bəlandu lə Masarti bəraa'yūwa?

²⁹ Kəsəktə Musa kichu, rahkən malkən hachahaikənhi pədakna hachahaya Midiyanaacha sokkən kə romma bənniyu pad ngaəlŋən hweechi chap kə hishcha.

³⁰ Difitə hurat kumchitfwada, chedang mala'ika fat'ena Musa tə mbənda hanshuwun hwata, naka kəsta dər hanafta a loktara nduk tə shohla Sina'i.

³¹ Kənat Musa i'niyu pədangənfa mbənniyu. Bahkən nduk kəthləm kənanhi ndiichin, səkkən burata Ləmwanda:

³² 'Njang naka Fara kakechuwa, Fara Ibrahim, Ishaku tə Yakubu.' Lechik Musa, nakna saktatfa təraən hwanitadi.

³³ Ndəkən ndandə Ləmwandəwa, 'Mbasan pahəmchekuhi, kəthləm mbədi thlartusiyu chidchidə mbəta.

³⁴ A nedî bahta nofchengnəhi a Masar. Shiki tidengnanda, Bakihaiya kəthləm kəthlə kandadi. Nakənya du ni thlənsa kə ngərangnəinna Masar

³⁵ "Musati chertənda ndatwa: 'Wun dəfkəsa kutura tə lə sakmiya?' Məlan thləntə Farə nakənya kə naka kutura tə lə thlətkandadi tə mbəda mala'ika chedang fat'en tə mbanda hwata dər hanafta.

³⁶ Nifiniyu chang kanda kish a Masar, difitə sət ichi pədang nofchifə kaən, pad tə i sətna a fi hawurta tə loktara, tərkə ndə hurat kumchit

fwada.

³⁷ Musa təkən ndangna Israilawechə wa, 'Na Fara thla'a'ndə yuna hurnuni kə tapəna'a nda njang.'

³⁸ Nifikən nakna hurnuni fari ngomtunihi a loktarə tə kakechinəm tə mala'ika baka shunanda a shohla Sinaiyu tə shinchinəm. Mbənniyu thlət Musa shuwun nathi kana bata fəranda kəm.

³⁹ Kakechinəm təkən cherkənda fəra mwanda, kawundə thləmatwa. Cherkəndəndi a 'yahkəndəsa ngərandəinna Masar.

⁴⁰ Ndangnda Haruna wa kə tahsaən dəhhacha kandəsi, fichile na nata mban. Kəthləm sənwum i kəskə Musa ti chang kəma kishsha Masar wa.

⁴¹ Tinkəndə dəhhata nda hwalata, thlangndə burat dəhərəmcha dəhhakən i mbənfata kə dar i tahəstəndə tə harchengnanda.

⁴² Təbrang Farə həsəra kandəfa malkən kandəhi kənnda mwanandə handərecha afshi nda farengnanda, nda i natna hur yaratkəna tapənecha, kunang Israilawecha, njang thlanduni burat dəhərəmcha mwananduni dəhhacha a loktarə hurat kumchitfwada wa?

⁴³ Harkuni kəttən dəhhachengnuni Molek tə dəhha handəra'a Refan, nakuni witə tə kanda, dəhhachi tahəstuni tə harcha kəthləm kə mwanangnguni kanda, njang paſ ni harandi kuni kə difitə Babila.

⁴⁴ Soh kakechinəm tenti engnandəsi a loktara, le chedkəwa lanak Fara mbənniyu. Ndəkən na tenti tə ndandə Fara Musa wa kə tahsən, tahəskəndə nda i ndandə Fara kanda.

⁴⁵ Difitə hurecha, kakechinəm ti thlək iniyu, bakndə təkəna hachahayi fərandə Fara kanda, difitə rəki rəktə Farə nofchi naka hachahaikən,

fari nat Joshua kə lə həm mbanita. Tenti tiniyu nakna mbənniyu kə thlahmbədi sət Dauda kuturichita.

⁴⁶ Dauda təkən mbishtə qwachita mbəda Fara a hwankənwa nan tina hur'a Fara Yakubu si.

⁴⁷ Sokkən Sulemanu tinang hurikənsi.

⁴⁸ A nakən Kapat Ləmwanda sokwa hurə'i tintə nifə tə harwa, nda i ndat tapəna'a,

⁴⁹ "Hur afshi mbət soktengna, hachahaya mbət sət sarəchengna, witə hurəmə natuni tinitəsi? Padaa witə mbət yipmi natuni tinitəsi?"

⁵⁰ Nga harchengnə tingkə ichi natyawowa?

⁵¹ Kunang fa kwaakwachit hur i'ncha, tə fa kwaakwachit handəkikecha, tə fa kwaakwachit tləmecha, kə nding kuna cherami Chidchid tə Shemed fa. Sək kakechinuni kichuyu a nakuni sətkichu kunang pad

⁵² A hur tapənecha, wun fərawuchit kakechinuni bahta? Bəlandə fichile mbukə bata lə kafatchidchid. kunang pad fərkunində a bəllangnguni.

⁵³ Thləkuni kuscha Fara cherkuni hərəmtəhar keeke.

A Bəllanda Istifanus tə Muhta

⁵⁴ Kə səktəndə kichu səbkə hurchengnandandi, nangnda cha'andə hanthlanchengnandə kə darkən.

⁵⁵ A nakən Istifanus a nihidadi tə Shemed Chidchid, kəlakna hur afshi a nakən mwanda Fara, pad Yəso kita harsəmta Fara.

⁵⁶ Ndəkən ndat Istifanus wa: "Nama, a nedf afshi inhi pad hweya nifa kita harsəmta Fara."

⁵⁷ Thlaakəndə tə kapat kukwara, ngəlangndə thləmechengnandə tə harchengnanda ngomangndafa.

⁵⁸ Changnda kish kə həsər hura'a ndəknda mumuhwanda. Fichile mumuhwangfiyu malkəndə ichengnanda mbənniyu hara kimshaa lela atfichiwa Shawulu.

⁵⁹ Naknda mumuhwanda Istifanusafa, hwankən ndatwa: "Ləmwandə Yəso, thlu shemedengna."

⁶⁰ Həmkəna dar wedchi'en, i'naən burathi kaən, ndakənwa: "Lemwanda, mə thlikani bəbichitfechiya a dar inchengnandəwa." Mbukən i'niyu, mərkən.

8

¹ Huned Shawulu dar bəl Istifanus.

Shawulu Fərandə Bahta Bət Ngəlhwanicha

A farəniyu thlaakə kapat bahtə kə dar fa tərbayi naka Urshelima. Wuwelkandəhi kə thlet həmət Yahudiya tə Samariya, fa thlənchə ndak maltəndəsi.

² Funə nofchisi fa mwandə Fara ndəknda thlo-handə Istifanus, tikndə kaən kə mərti'en.

³ A nakən Shawulu ndəkna mban tə fəra əbahta fa tərbanda nda hishchə tə nishcha, la yimkən huraa hura'a, məla somkanda pursuna.

Besh Filibus Pathla Fara A Hur Samariya

⁴ Fichile wuwelandə fichi kandəhiyu, pədaknda thlet mbichə somsomən naknda bassə pathla Fara.

⁵ Pədak Filibus kə hurhuri Samariya dəkna nata bassanda nofchisi kə dar Kərəsti.

6 Nofchi oi tə handəkiketə ərta səkkənda, nakndə ənat pədadəfadifə natna səta, nakndə kathləmata i nat Filibussa mbuta.

7 Bəbi shemechi naka chetakishyu nakndə kukwara. Təradəcha tə fichile sakkadı kanda kəfadı.

8 Nak mbənfatsə kaən a həmədfiniyu.

9 Nifəsa mbənniyu thləmkənwa Saminu, lə sət tor kullata, lafəraən ənat pədandə Samariyawechafa, la tərkənwa kapat nifə nakən.

10 Chikawuni, hanhwe tə kapatnifa nat a fərandə hur'inda tə ndatwa: "Nifiya alchita Fara la atfichəwa kapat Mwanda."

11 A fərangndə hur'ində kaən, kəthləm a mwin tirəb məla sət ənat pədandə nofchifa tə ənat kullechi'en.

12 Pad kə bat nofchiyu fərkitta bassa Filibus kə dər kusheng shundə binchin kə pathlə kulturichita Fara tə thləm Yəso Kərəsti, sangndə baptisma kanda, hischi tə nishchi nat.

13 Chika Saminu tə i'ndə'en a firtəkit, saən baptisma nakna witə tə Filibus kalutəndəhiwa. Saminu nakna nat ichi natna səta i pədandə nofchifa, məlan pad pədang ənfa.

14 Kə səktə fathlənchi Urshelimayuwa, Samariyawechə a thləndə pathla Fara, thlənangndə nda Bitrus tə Yohanna kanda.

15 Satengnanda, hwanangnda kadəsi kəthləm kə thləndə Shemed Chidchid.

16 Kəthləm Chidchid tə Shemedkən tərwhai kə dar inda yunə kwandənwa, tə sang fichi baptisma kandə ndak a hur thləm Ləmwandə Yəso.

17 Ndəkən sandə Bitrus tə Yohanna harcha kanda in thləkndə Chidchid tə Shemedə.

18 Kənat Saminuwa tə bəda ndəfhara'inna

fathlənchə la mbəstə fichi Chidchid tə Shemedə, fəraən hanndəbəltə kanda.

¹⁹ Ndakənwa: "Njang pad fəramitən alchidiya, kəthləm chickawun ndəfandi hara'in kə thlən Chidchid tə Shemedə."

²⁰ Ndəkən ndandə Bitrus wa: "Sokən tə hanndibəlteku kə thlərtunindı, mbah sukənfəwa nu mbəs fərta Farə tə hanndibəltə.

²¹ Səssa hur torchiyawa, kəthləm hanndəkiketeku nga keeke kə mbəda Farə wa.

²² Tərruhi hur bəbi ndəsəcheku kə hwanangnə Ləmwanda ma mbandəsi kə kallukən bəbi yarekuhi.

²³ Kəthləm kəlayi sokən cheku nat dəhdəh, pad naku chingching hur bəbifata."

²⁴ Ngəmang Saminuwa: "Hwanamitənsi kə mbəda Ləmwanda kəthləm ichi mbutuni natya, mə bida dər indengnəwa."

²⁵ Kə mbwa'andə Bitrus tə Yohanna kanda i natnda, bassangndə pathla Ləmwanda kadəsi le nak binchin, naknda ngərangndə'ina Urshelima, ndəkndə tə bassa a thlet həmchə somsomən, a hachahai Samariya oi.

Filibus tələ Itiyofiyata.

²⁶ Ndang mala'ika Ləmwanda Filibuswa: "Thla'u du tə kukuwun hishingteku kə tərnə mbayı thlaaka Urshelima kə Gaza yu, naka mba loktariyu."

²⁷ Thlaakən pədakən, kəmkən tələ Itiyofiyata mbanda, kullafta, kapat nifa a hur kuturichita Kandis, kutur nishcha a Itiyofiyata, məlan na lə kəs ndəbəltəhar. Bakna Urshelima kəthləm kə mwanaən.

²⁸ Nakna ngərandə i'nadī dassa hur ənat sokta a Pirish keeke'en, məla changngat ḥelwerra Ishaya tapəna'a.

²⁹ Ndang Shemedə Filibuswa: "Duṣuk tə Pirish keeketiyu."

³⁰ Rahkə Filibus kə thləmmatkən, nakna sək i nat nifyu changngata a hur ḥelwerra Ishaya tapəna'a. Sahang Filibus wa: "Shinnə sakət i natu changngatyawa?"

³¹ Ngəmang nifyuwa, "Naki səndəwa kəni manga nifi tausang engnəwa?" Ndəkən ndandəna Filibus wa kə tərənsi kə da mbəssndi kə sokndə rəmma.

³² I natna changngata a hur ḥelwertəkən ndatwa: "Kahkə fichindi nda shohrata kə mbət thletburata. Nda i lanat hwan Shohrat ba a hara lə həsta, nakən kichu chika miya i'nawuhiwa.

³³ Njirkəndəndi pad njangndə kitchitkən. Wunna mbəla mbu kachitkən? Kəthləm thla fichə shisshingtəenhi hur kishita."

³⁴ Ndəkən ndandə kullabiyu Filibuswa: "Wunnat tapəni'iya shunda darkən, kə dar'i'ndi'enwa ndu kə dar yunə somən?"

³⁵ Tərkaakə Filibus shunda tərta mbədī changngat nifyu, nakna mbwa'a kweshcha kusheng shundə kə dar Yəso.

³⁶ Naknda dar wita hur mbanda saakənda mbədī nat amsi, ndak nifyuwa: "A amya məna njat kə sikə fichi baptismā?"

³⁷ Ndak Filibus wa, "Ma firnəkit tə handəkiketə ərtə sukə ficha: "Ngəmang nifyuwa Firikit Yəso Almasihu hweya Farə nakən."

³⁸ Chatkichuyu ndak nifyuwa kə thlarang fichi Pirish keeketihiyu. Nda Filibus tə kullabiyu

tərkənda haya, yimkənda hur ammiyu, sang Filibus baptism.

³⁹ Kə natndə cheta hur amkən, tərang Shemedə Ləmwanda Filibus. Kullabiyu ngərutə natndə padwa, kəskən mbandə'en pədakən tə mbənfata.

⁴⁰ A nak fichi Filibus a Azotus. Nakna bərtəhi basskən kusheng shundə mbinchinna thlet həmchini natta mbənniyu saakənna Kaisariya.

9

Təbərta Shawulu Hi

¹ Dək Shawulu mban tə fəraa lechita fa tərmbanda Ləmwandə kaən, ndatwa nan bəllandə kanda, dəkna bədə kapat pərist.

² Hwanaən kə yaraən dəlwerchisi kə mbət humta Yahudawechihi a Dimaska, kəthləm kə mbəssən mba kəsandə nofcha fa tərbakən, hishchə tə nishchə nat kədən təkanda Urshelima a kənda.

³ Məla pədata, shee nduk tə Dimaska təkən chat kichuyu bak əwachita haya afshi tauraən Shawulu təkənhi.

⁴ Həmkənhi hachahaiya səkkən burata ndatwa: "Shawulu, Shawulu, kəthləmə natu bahita?"

⁵ Məlan padndakənwa: "Wunnaku Ləmwanda?" Ndəkən dəndənwa: "Njang Yəso le natu fəra bahtiyu."

⁶ Thla'u kə yimna hurhura'a, mbənniyu nanda mbu'u i natu səta."

⁷ Nofchi nannda witə rəmməyu, thlarkəndəhi kəmma kanda shundəsuwa, kanda sək buratkən nakən kanda nat nifəwa.

⁸ Thlaakə Shawulu a hachahaiya, i'naən hwanichi'enhi mbəla'utə nat ənwa. Nofchi

nannda witəyu kəskəndə har'en, ndəkndə tənda hurhuri Dimaska.

⁹ Mundə məkkan məla natmbətwa, pad səmutə'ənwa sutə amwa.

¹⁰ Lə tərbandəsa Dimaska lə atfichiwa Hananiya, ndang Ləmwanda a hur ən nda sənnatəwa: "Hananiya." Ngəmanwa: "A njangya Ləmwanda."

¹¹ Ndəkən ndandə Ləmwandəwa: "Thla'u kə dənna mbayi la atfichiwa Ndellengnga, kə sahnə hura'a Yahuda nifi baka Tarsus la atfichiwa Shawuluyu. Nakən kicheya məla hur hwanda.

¹² A nedda hur ən nda sənnatəwa nifa bata la atfichiwa Hananiya, ma shee nansa harcha in kəthləm kə ngərən nat mbəta."

¹³ Ngəmang Hananiya wa: "Ləmwanda, a shiki nofchi oiya mbu bəbi icha dar nifinəyu le sandən fa tərbanda a Urshelima:

¹⁴ Pad pəktat pəristchiyu fərandə alchita kə kəssaən chikawun naka at thləmwa."

¹⁵ Ndəkən dandə Ləmwandəwa. "Du, kəthləm tedindi kə sokka ənat torrengna, kə dən tə thləmna mbədə punofcha tə kuturcha, pad tə Isra'ilawecha.

¹⁶ Ni cheda witə bahhi natna satta kəthləm thləmna."

¹⁷ Pədak Hananiya, ndəkna mbəssandə Shawulu. Saən harcha in, ndakənwa: "Hwan'ya Shawulu, Ləmwandə Yəso chedukə fat'ena mbədəyu thlinkənji kəthləm kə ngərnə natmbəta pad kə nəhədnə tə Shemed Chidchid."

¹⁸ Chat kichuyu ichi nda bwar tinda həhatkənda haya a hwanichi'en, ngərkəna nata natmbəta. Thlaakən sangfichi baptism.

¹⁹ Səmkən əna bək alchit'enadi.

Shawulu Beshtə Pathla Fara a Dimaska

Sokkə Shawulu hi a Dimaska, i hanmunchi dəmek tə fa tərbanda.

20 Chatkichuyu tərkaakən nata basə Yəso, a mbət humta Yahudawechihi ndatwa, məlan naka hweya Fara.

21 Nat fichile səkkəndi, pədang ən kandəfa, dakndəwa, "Awi nga nifiya wuwelang fa tərbanda Yəso da a Urshelima wa? Bakna mbədya kəthləm kə kəssaən kanda kə dən tə kanda kə mbəda kapat pəristchikən?"

22 Bassa Shawulu nakən kə chektə kə chektə tə alchita, pad shiwunchi'en kə dar Yəso nakən təbradə hur'i'nda Yahudawechihi naka Dimaska.

Hirək Shawulu A Haara Yahudawecha

23 Difitə hanmunchi kaən, humang Yahudawechi miwa nanda mbəllanda.

24 Kanda ngunguñdi fidiktə tə farə nat, a mimbangnga kəthləm kə bəllangnda, a nakən kusheng shiwunkən himma thləmata Shawulu.

25 A fidikta kimshechi'en hərkangndə tə tinkubata hur changlangta.

Shawulu A Urshelima

26 Kə saatə Shawulu Urshelima, səkən i natna səta kəthləm kə kəmndə tə fa tərbanda, a nakən natnda kanda lechanda. Fərundə kitsuwa shida lə tərbandiwa.

27 Ndəkən kəstə Barnabas har'en, bakən tənda mbəda fathləncha, pad mbwa'angna kandə kəmmi kəmtə Shawulu tə Ləmwanda, a mba Dimaska tə witə shuni shunandə Ləmwanda. Ngərkən ndanda kandə padwa besh Shawulu tə alchitafa a hur thləm Yəso a Dimaska.

28 Sokkə Shawulu tə kanda, wu'yaən kandə nat nda hurkən tə difitəkən a Urshelima, nakna bassə tə alchitafa a hur thləm Ləmwanda.

29 A lanakna shundə tə Yahudawecha fa sək Helenanchi kəna sət thlangətmi tə kanda, yahkəndəsi kə bəsdə mbanda mbah nanda bəllangnda.

30 Kəbat fahchikənna mbəssandə kichu, tərkəndəndi kə Kaisariya, pad thlingkəndəndi kə Tarsus.

31 Sokkən fa tərmbayi a Yahudiya tə Galili tə Samariya yu, bednən mbəs yuyurchita, naknda dəta mban tə torchengnanda tə alchitafa, kəthləm fa tərbakən naknda wita hur lechanda Ləmwanda. Pad tə Shemed Chidchidda kəssanda kandəsi naknda chekta.

Kənnafichi Iniyassa di

32 Nak Bitrussa nata wiyandə mbichi somsomən a hurnanda, bakna mbəs hwecha Fara a Lidda.

33 Mbənniyu batna mbəssandə nifi la atndəwa Iniyas, ndukka mbəthunat hurat fodffoda shed sarəchi'enadi.

34 Ndəkən ndandə Bitrus wa: "Iniyas, kənnu Yəso Kərəsti di, thla'u tərru mbəthunadəku." Chatkichuyu thlaakən.

35 Uf nofchi naktə sokta a Lidda, tə Sharon nakndə Iniyas məla witəhi təbərkəndəhi kə mbəda Ləmwanda.

Thla'a Bitrus Murət Tabita tə Shisshingtafa

36 Lə tərmbandəsa Yoffa thləmkənwa Tabita le nat sakətkənwa Dokas. Kafat'ensi pad fərchin'əna.

37 A hanmunchiniyu haçkən, mərkən, fanang ficha ndəkndə ndəfnəda kəttən afshi, kəthləm kə thlohhahnda.

38 Lidda nakən nduk tə Yoffa. Səkkə fafərkit wa Bitrussa mbənniyu. Thlingkəndə nofchi chap kə mbəd'ən ndatwa: "Komkom weshu bana mbəs kani nga tə kəfatichitfuwa."

39 Thlaakə Bitrus pədakndə tə fichile thlintənda. Kə saatən, dəkndətənda hurə afshitəkən. Kəttənkən nihidədi tə ndəlat nishchi fichile mərtə hishcheng-nanda, kanda titə pad chedangndə njelechi tə tahhət ichi 'yahmandə Dokas təkəna kandəsi, thlahbəndə natən tə kanda.

40 Chang Bitrus nofchakissha kəttənkən uf, səkkən kurumchihi, hwankən. Kə tubwandən hwakən, təbərkənhi fa murutkən ndakənwa: "Tabita, thla'u." Chatkichuyu inaən hwanichihi, kə natən Bitrus, thlaakən das.

41 Kəskə Bitrus har'en thla'aən. Ndəkən atən ndəlat nishchi mərtə hishchengnandəyu, nat tə fafərkit, fəraən Tabita təkənna kanda tə shissh-ingtafa.

42 Kusheng shiwunkən funkənhi a Yoffa nat, pad nofchə terchin fərkəkit kə mbəda Ləmwanda.

43 Sokkə Bitrus hi a Yoffa təkən hanmunchi kaən, hora'a Saminu lə tahhasə pomcha.

10

Bitrus Tə Karniliyus

1 Nifəsa a Kaisariya thləmkənwa Karneliyus. Kapat nifa a mbət thlərhwata Italiyacha la at-fichiwa: "Hum'i'nda fa thlərhwecha Italiya."

2 Məlan lə tərbanda Fara, pad lalechengna Fara, məlan tə nofchi'enna hora'a'en. La fəraən icha nofcha tə har chaa, pad la nakna hwanandə Farə noknok.

³ Farèle tə farəhufta hanthlèkkən mèkkan, nakən mala'ika Fara ndaa hursənnata mèla bata mbəsndi, ndaənwa: "Karneliyus."

⁴ Kəllang Karneliyus tə lechitafa, ndakənwa: "Mi, Ləmwanda?" Ndəkən ndandə mala'ikawa: "Hwandeku tə fər'ənniku shee'a mbəda Fara, ənat kuduktəhar a mbanitə Fara.

⁵ Nakənya, thlənu nofchə kə Yoffa kə andə Saminu lelə atfichiwa Bitrus.

⁶ Nakna sokta mbəda Saminu lə tahhasə pom-cha, le nat huraa'ena mi hawurta."

⁷ Kə pədat mala'ika ti shunangyu, ak Karneliyus nofchihar chap a hur mafechi'en, fa sa tora huraa'en, tələ thlərhwata lela lechangnga Fara, hur fichile lə sang tor kənding.

⁸ Mbwa'aən chikama kanda, thlənkən kanda Yoffa.

⁹ Bingətkən, nofchi thləntə Karneliyusu ndukndəhi kə hurhura'a, pədfak Bitrussa hurə afshi, dəkna nata hwanda a hurfara.

¹⁰ Nak mita fi'en, pad yahkənsa səm'əna, ficha nəha'əna chat yimkənna hur ən nda sənnata.

¹¹ Nakən afshi inhi, əna batahai nda kapat də supta, firficha hai tə kukuwunchi'en fwadda.

¹² I səka dəhərəmta neesa hurkən, fa sarəchəsə fwadda, tə fa kah hurcha hachahaya tə dishcha.

¹³ Səkkən burata ndanduwa: "Thla'u, Bitrus: thliu burata kə chiina."

¹⁴ Ndəkən ndat Bitruswa: "Auwa Ləmwanda, kəthləm tamwi chi i nguchik chidchid ndu ndəfuwowa."

¹⁵ Ngərkən sək buradiyu i chapatəkən ndatwa: "I tahsandə Farəhi tamina ndatwa nga chidchidwa."

¹⁶ Kurbang iniyu sət məkkan. Chat kichuyu kahang fichi ənatkənadı kə afshi.

¹⁷ Nak Bitrussa hur bweechitfat kaən, kə dər i'ni nda sənnatiyuwa nakna sokta mi? Chat nofchi thləntə Karneliyusyu sheenda hura'a Saminu, thlerkəndəhi kikkita mimbangnga.

¹⁸ Akndəfata sahkənda, nifi la atfichiwa Saminu Bitrusyu, ndu tərkəna haya mbənniyu.

¹⁹ Kənat Bitrussa yarandə i'nihi nda sənnatiyu, ndang Shemedwa: "Səku, bed nofchə məkkan kanda katsa.

²⁰ Thla'u, təruhaya, kə pəduni tə kanda, mə ndərminəwa kəthləm njang thləngkə kanda."

²¹ Ndəkən tərtə Bitrussa hai kə mbəda nofchiyu, ndakənwa: "Njangya njang natuni kata. Kəthləm mə batuni?"

²² Ndəkən ndatndəwa: "Karneliyus kapat nifa a Romacha thləngkəkani. Kanifə nakən, pad lə mwana'ən Farə noknok, Yahudawechə nat la fərangndə mwanda. Chidchid tə Mala'ikachə ndangwa, kə thlənukən fata kə dīna huraa'en kəthləm kə səkən i natu mbuta."

²³ Sang Bitrus marapa kanda, ndangna kandəwa kə hunandəhi ke wenmbəta. Bingətkən, thlaakən pədakndə tə nochiyu, funə hwanmanchisa Yoffa ndəfkəndəndi.

²⁴ Saakənda Kaisariya bingətkən. Karneliyus məla pukanda, pad ngomandə hwanmanchikən tə shikechikən.

²⁵ Kənat Bitrussa yimta hurəkən, sang Karnəliyus marapa, himkəna mbanitəkən nakna mwananda.

²⁶ Thla'ang Bitrus, ndaənwa: "Thla'u, njangma nifənaki nda sokən."

²⁷ Bitrussa dar shundə təndi yimkənda huri, dəkndə mbəstə hwimnofchə oi.

²⁸ Ndangna kandəwa: "Kunang tə incheng-nuni shinuniwa, keekesuwa lə Yahudawat kə sən shikechit ndu kə humndəhi tə punofchəwa. Farə chedikəwa mə tərəndi chikawun wa nga chidchidwowa.

²⁹ Ndəkən sək bati kadi katfichinji a cherwifəwa. Mbwa'amitən i sək thlənitunifata:

³⁰ Ndəkən ngərtə Karneliyus səwa: "Munə fwadda mbərkəhiyu nja hwandə hure'engna, hanthləkkən məkkən i farəhufta a hure'engna, bək nifa mbəsnji tə furnjelechafa lela tərang hwanita, thlarkənhi mbanitina.

³¹ Ndaökənwa, Karneliyus, ngəmma Farə hwadəku tə fərəneku, shokka ənat kudukta mbədə Fara.

³² Kəthləm ndəkən, thlənu nifi nakənya kə Yoffa kə afichi Saminu lə atfichiwa Bitrusyu, tərkəna haya a hura'a Saminu lə tahhasə pomcha, nduk tə mi hawurta.'

³³ Chat kə thlənuti fata, a ndərmunəwa baku. Nakənya kanang naka mbədya, nakani mbanitə Fara, kə səkani i fərrutə Ləmwanda kə mbwa'angna kani."

Shik Punofchə Kusheng Kwescha Shunda

³⁴ Ndəkən tərkaatə Biturssə shunandə kandə tə ndatwa: "Nakənya bəsadi tə ndatwa Farə tađuharwa.

³⁵ La thləkən fichile lalechanga, tə fichile la sək i nak keeke kə bədə nofchə.

³⁶ Shinuniwa shuniya thlənkə Fara mbədə Isra'ilawecha, ficha bassa kashuwun yuyurchita

kandəsi tə mbəda Yəso kərəsti. Le naka Ləmwandə nat.

³⁷ Shikuni i səka a hachahai Yahudiya nat, tərkata a hachahai Galili, difitə bassə baptismati sət Yohanna.

³⁸ Pad shinuni kusheng Yəso Lənazaratta, witə i sət Farə kə dərkən fərandən Shemed Chidchid tə alchita. Dək Yəso mban tə ka torcha, məla kənadənofchandə nat fichile kəsti Shedan har, kəthləm Farə təndi.

³⁹ Kanang na shetacha, kəthləm nedani ichi səttən nat a Yahudiya tə Urshelima. Bəllangnda tə mba kukwandəhi dar palita.

⁴⁰ Thla'ang Farə tə shisshingtafa a farə mun məkkatəkən. Malaən pad kə chedin fat'en.

⁴¹ Chedutə fat'en kə mbəda nofchi natwa, pad kə mbəda fichile tadətə Farə har kə soh, kanang hacha, səmkə'ən tə sat'ən təndi diffitə thlatə'ena kwata.

⁴² Fəraən tora kani kə basangani nofchisi chika təteni, pad kə chedani tə kitwa, Yəso məlan tadətə Fara lə thlakita chikawunsa hur fa shisshingtə tə məmatcha.

⁴³ Məlan shiwuntə tapənecha inkən ndatwa: "Chikawun fərkəkit kə mbəd'en, na ficha kala bəbifechi'ənhi hur thləmkən."

Fəraa Fichə Shemed Chidchidda Punofcha

⁴⁴ Nak Bitrusa hur shiwunchiniyu, bək Chidchid tə Shemedə dar chikawun naka sək shiwunchi'en.

⁴⁵ Yahudawechə fa tərbəndə baka Yoffa ndəfkə Bitrus yu, pədəng ən kandəfa, kəthləm a tlər Farə Chidchid tə Shemed hi chika kə dar punofcha.

46 Kəthləm shikndə kandə kanda shundə tə michə somsomən, kanda mwanandə Fara. Ndəkən sahtə Bitrus wa:

47 "Yunisi na njat kə sangfichi baptismanofchiyawa, tabkən kə thləndə Shemed Chidchid nda i thlətani?"

48 Ndəkən ndatənwa kə sangfichi baptisma kanda a hur thləm Yəso kərəsti. Diffitəkən ndəkən ndandənda Bitruswa kə chekaən munchi dimek kicha a thləmatnanda.

11

Bwa'a Bitrussa Fa Tərbanda Urshelima Nat I Səka

1 Fathləncha tə fa fərkitti naka Yahudiya, səkkəndəwa thləd punofchə pathla Fara.

2 Kə dət Bitrussa Urshelima, thla'ang pəktat Yahudawachəfa, fichile fərkəkit kə dar hesha, ndatwa:

3 "Yimku hur'a punofcha fichile heshuchika səmku ən tə kanda"

4 Mbwa'ang Bitrussa kandə keeke nat i səka.

5 "Nja həmət Yoffa nja hwanda, naki'ən ndaa hur'sənnata, naki əna bata haya hur'afshi nda kapat ənat supta, firficha haya hur'afshi tə kukuwunchi'en fwada, saakən nduk tənji."

6 Kə kəlandi nduk a naki dəhərəmcha, tə hanth-lucha hurhwela'a tə fa kah hora hachahaya tə dishcha.

7 Səkki burata nditəwa: "Thla'u, Bitrus: bəllu kə chiina."

8 Ndakiwa auwa Ləmwanda, tamu kohat ənkichu ndu i nguchik ndiichina yimta hurmiyengnuwa.

9 Ngəmang burata hur'afshi, shuwunkən i chapatəkən, ndatwa: "I sət Farə chidchid kə ndənuwa ndəduwowa."

10 Kurbang iniyu sət məkkən, kana ficha ngər kahanda hur'afshi.

11 Chatkichuyu bək nofchə məkkən kə huri'i natanisi, thləntə fichə kanda a Kaisariya kə mbədengna.

12 Ndak Shemed Chidchidwa, kədī tə kanda mətadidiharwa. Dəfkə hwanmanchə nji tehhethl, yimkani hura'a nifikən.

13 Mbwa'angna kani nadı natən mala'ika kittə hura'en ndakənwa, 'Thlənu nofchə kə Yoffa kə afichi Saminu nat thləmkən padwa Bitrus:

14 Məlan na mbu shuni na fəru hərəkta, sokən tə nofchi hure'eku nat.

15 Kə tərkaati ka shunda, bək Chidchid tə Shemedə hai kə dər inchengnandə nat nda i batna hai kə dər inchengnani a tərkakən.

16 Kuđukki shunda Ləmwanda nda i ndatənwa, 'Sək Yohanna baptisma tə ama, kunang nak ficha sa baptisma kuni tə Shemed Chidchid.'

17 Sokkən fərra Fara kandə keeke tə le sandən kəm, fari fərtəm kit kə mbəda Ləmwandə Yəso Kərəsti, wun njang na ndanda Farə wa nga kichuwa?"

18 Kə səktəndə kichu bəhkəndə i natnda mbuta, mwanangndə Fara ndatwa: "Awi chika punofchima i'na Farə mba tərtəhi kandəsi tə mbəs shisshingta."

Fa Tərbanda a Antakiya a Hur Suriya

19 Fichile wuwelləhi kəthləm pwanchi thlaakə kə dər Istifanusyu, pədakndə kə hachahai Finikiya tə Sayifurus tə həmət Antakiya, naknda

bassa shuwunkəna Yahudawechisə deng nga chika wunwa.

²⁰ Funəsa hurnanda Sayifuruscha, tə Sayirinchə, kə saatənda Antakiya bassangnda punofchisi, nakndə mbwa'a kweshcha kusheng shunda kandə kə dar Ləmwandə Yəso.

²¹ Hara Ləmwandə təkanda, nofchə oi ferkə kit təbərkəndəhi mbəda Ləmwanda.

²² Kusheng shuwun i səka, saakəna thləmata fa tərmbanda a Urshelima, thləngkəndə Barnabas kə Antakiya təkən.

²³ Kə saatən pad a nedtə kafadı sandə Farə kanda, səkən mbənfat kaən pad chekaən al-chita kandə tə ndatwa, kə thlarndə tə al-chitafa hur fərkit kə mbəda Ləmwanda tə hanndəkikechengnandə nat.

²⁴ Kəthləm Barnabas kanifə nakən, nihədədi tə Shemed Chidchid pad təfərkit. Chekkə nofchə oi kə mbəda Ləmwanda.

²⁵ Pədək Barnabassa Tarsus kakat Shawulu.

²⁶ Kə mbəssandən, bakən tənda Antakiya. Hurata, nda Barnabas tə Shawulu kanda kəmtə kə mbət ngəlwanita, kanda sakanda nofchihar oi. A Antakiya tərkaatə ficha at fa tərmbachəwa Kərəstacha.

²⁷ A hanmunchiniyu funə tapənechəsi baka Antakiya thlata Urshelima.

²⁸ Ərta hurnanda thləmkənwa Agabus, thlaakən kit shuwunkən tə alchit Shemedə fa ndatwa, na mitə natsə kaən hur kishitə nat, sək mitəkəna thlahmbət kuturichita Kalaudiyus.

²⁹ Ndəkən tərtə fa tərmbandəhurwa, chikawun nan fər əna keeke a alchit'en kəthləm kə thlənang ficha hwanmanchi naka hachahai Yahudiya.

30 Sèkndə kichu, thlənangnda pəktechi mbənniyu tə hara Barnabas tə Shawulu.

12

A Bəllandə Yakubu Pad Kublandə Bitrus

1 Nda mbət kicheeya, Hiridus kutura tərkaatən fərra bahta funə fafərkit a mbət ngəlhwanita.

2 Bəllaən Yakubu hwanman Yohanna tə thlohta

3 Kə natən ənatkən mbənada Yahudawechə fa, thlaakən kəssaən Bitrus pad, sək i'niyu a thlahmbət chohhəm səmdəsəmta le nguchit mehndəsa fi'en.

4 Kə kəsandən muhkənnda pursuna, fərangna fathlərhwecha har, fathlərhwechə fwada fwada sakkən fwada, tə yarəwa ma mbir chohhəmkənhi kana battənda mbanitənofcha.

5 Kublang fichə Bitrus kə hur pursuna, nak fangəlhwanicha hwananəndə Farə təkit kə dərkən.

Kəta Fichi Bitrussa Kissha Pursuna

6 A fidikiniyu manat Hiridussa chandə Bitrussa kish, məla sabweni a thlerə fa thlərhwechə chap. A kənandə tə chalaluchə chap. Fa thlərhwatkən kanda dər tor kiikit a mimbang pursuna.

7 Chatkichuyu, bak mala'ika Ləmwanda thlarə nduktəndi, yimkə dəwachita hurkəttənkən. Təkang mala'ika təkən harra Bitrus fa mumi thla'a'ən, ndaənwa: "Thla'u ledled." Chalaluchi har'enyu kwaskəndəhi chuthla.

8 Ndəkən ndandə mala'ika tiiyuwa: "Kənan də kəndeku kan ndiichin, kə panə pahəmcheku." Səkən kichuyu. Ndang mala'ikawa: "Suppu ndə supteku fa kə kuwurnənji."

9 Chekna kissha pursuna təkən nakna kuwur mala'ika təkən. Ichini natyu sənuwa kitwa, naənhiwa ənndə sənnata natna hurkən.

10 Kə pədəndənda fa pumbətkənhar i tərkakən tə'i chapatəkən saakənda mimbangngi sətfichi tə təpassa lela chetfichi chat kə hurhura'a, inangna kandəsə ichitkən. Chekndakish nakndə wita hurmbakən, chatkichuyu mala'ika təkən malkənndəhi.

11 Kə bat Bitrussa ndə kə hur'indi'en, ndakənwa: "Nakənya səntiwa tə kit Ləmwandə thləngkə mala'ika'en, kə ba hərkəta a hara Hiridus tə bəbi sakta Yahudawecha."

12 Kə mbəsandən kichu, pədəkna hur'a Maryamu, man Yohanna la atfichiwa Markus, mbədfi humtənofchəhi oi kanda hwanda.

13 Kə fudandə Bitrus mimbangkən, bak hwan-hura'a kish kə nuhhweya nat thləmkənwa Roda, kəthləm kə nan ndu wuni.

14 Kə mbəssandən kə burata Bitrus, ngəraən'in kə huri inawutə mimbangkənhiwa, kəthləm mbənfata, ndangna nofchiyyuwa: "Bitrus kita mimbangnga."

15 Ndangndəwa: "Tərru luwurcha!" Məlan pad nakna nata dahanda kandə'in wa məlan. Ndəkən ndatndəwa: "Nakna nat kə mala'ika'en."

16 Bitrus pad nakna nata fudandə mimbangngiyu. Kə inaandəndə mimbangkənhi nakndə kə məlan, pədəng ən kandəfa.

17 Məlan pad thla'aən hara kanda kə ngasndəba, mbwa'angna kandə chayi chandə Ləmwanda kissha pursuna. Ndakənwa: "Kə mbwa'anguni Yakubu tə tahhət hwanmancha ichini sək natyu." Pədəkna mbət somən.

18 Wendambəta, nga hwan thlahur'indi thlaaka hurdifitə fa thlərhwechiyuwa kə ñar i kəskə Bitrus.

19 Kə kat Hiridus ndi mbəssawuwa, nakna tawasə kitchitkənna mbəda fa pukənhar. Fərkən mi tə ndatwa kə mbəllangfichi kanda. Diffitəkən thlaakə Hiridus a Yahudiya pədakna Kaisariya, sokkənna mbənniyu kə farəyuna.

Mərtə Hiridus

20 Nakənya shibhura Hiridussa di tə nofcha Taya tə Sidon. Nak nofchini kichuyu baknda mbəd'en, diffitə kahhandə hur'inda Bilastus le nak mwanchina hur'a kutura, kəthləm kə mbəsndə sok yuyurchita pad la mbəskəndə ndəsəmta a furta Hiridus təkən.

21 A farəle fari tahsandə fichihi kəmtə tə kutura, pak Hiridus njeli kuturichit'en, sokkəna mbət sok kuturichita shunaən nofcha.

22 Nofchi humkəyu hwaknda ndatwa: "Leya nga burata nifəwa, burata lura."

23 Chatkichuyu təpkə mala'ika Ləmwandə Hiridus hi, kəthləm fərautə mwanda Farə wa. Mbənniyu cha'ang hwacha Hiridus mərkən.

24 A nak shunda Fara nata fandəhi chika təteni, nakna ndəta mban nak fa fərkitta chekta.

25 Kə təbwandə nda Barnabas tə Shawulu i natnda səta a Urshelima, ngərangndə'in kə Antakiya, tahkəndə Yohanna in la atfichiwa Markus.

13

Tedficha Barnabas tə Shawulu Thlənficha Kanda

1 A kətən whayi a Antakiyyu Tapənechəsi tə maldeñmcha, Barnabas, Samyon la atfichəwa pukən, Lushiyus le baka Sayirin, tə Manayen,

le mwantənda mbət ərtə tə Hiridus kutura tə Shawulu.

² Naknda mwanandə Ləmwanda tə kerkushimta, Ndak Shemed Chidchid wa: "Dəffaam Barnabas hi tə Shawulu kəllar kəthlem tori ati kanda."

³ Diffitə kerkushimta tə hwanda sangndə harcha kanda in ndangnda kandəwa pədama.

Barnabas tə Shawulu a Sayifurus

⁴ Kandang pad kə thləntə Shemed Chidchid kanda, pədaknda hai kə Salukiya, thlaakəndə kə Sayifurus hur kommbawal.

⁵ Kə saatənda Salamis, baskəndə pathla Fara hur kətən humta Yahudawechəhi. Yohanna məlan təkanda nakna kəsanda kandəsi.

⁶ Kə wiyangndən hachahaikən nat baknda Bafos, kəmkəndə tələ Yahudawata lə kulata, tapəna'a lə lekta, thlemkənwa Bar Yoshiwa.

⁷ Le humandəndə i'ndə təle kəskə hachahaikən har, Sarjiyus Bulus, məlan ti naka lə sən'ənna. Ngomna təkən akən nda Barnabas tə Shawulu, kəthlem yahsa sək pathla Fara.

⁸ Pad Alimas lə kulata (kəthlem sakət thlemkən kichu tə miya Heliniyawechə), fərautə hum'ında kandəwa, nakna katkə təprəən hur inda ngom-natəkənhi a hur fərkitchidiniyu.

⁹ Nakən Shawulu la attichə padwa Bulus, nihid tə Shemed Chidchid, kəlaən Alimas ndongnga kə hur hwanita.

¹⁰ Ndakənwa: "Sokən hweya shədan, atikretə ichi nak ndiichin nat. Lə lektə naku pad lə shekədə nofcha. Nguna malandə təbrandə kitchit mbanda Ləmwandəhiwowa?"

11 Nakənya haraa Ləmwanda sət atikrechit təssa, pad nukukomta nguna mbəlla nat hwatfarəwa, kə hanthlikchi demek: "Chatkichuyu hussoba tə hulta ngəlangndə hwanitə'en. Nakna tapta kəna kat le na kəssandəsi.

12 Kə nat ngomna təkən i səka fərkən kit, kəthlem pədə'ənatkənfə oi kə dər sakta Ləmwanda.

Nda Bulus tə Barnabas a Antakiya Hur Bisidiya

13 Nakənya Bulus tə shikechə witə'en, thlaakənda Bafos a hur kommbawal, pədaknda Ferga chaa tə hachahai Famfiliya. Yohanna malkənkandəhi ngəraən inna Urshelima.

14 Bərkədəhi kə ban thlata Ferga, pədaknda Antakiya tə hachahai Bisindiya. Farə yipta Yahudaweche yimkənda kətən humta Yahudawechihi sokkəndəhi.

15 Diffitə changngata hur kus tə selwercha tapənecha, fambanichikənna hur kətən humta Yahudawechikən, thlənangnda kanda ndatwa: "Hwanmancha ma shundengnunisi lena kəssanda nofchəsi mbwa'ama."

16 Thlaakə Bulus kit thla'a'en haraa kə ngas nofchə ba, ndakənwa: "Kunang hwanmanchənə Isra'ilaweche, tə kunang ti lalechangnga Fara, kam thləmathi.

17 Fara nofcha Isra'ilə, tadkə kakechengnəm terəən kandə oi. A thlahmbədi natnda soktə nda romcha a hachahai Masar, pad tə kapat alchita chandən kandakish a hachahaikən.

18 Kərəskən* kandə hurat kumchit fwada a hur loktara.

* **13:18 13:18** Funə yarechikən kiledəsa

19 Diffitə thlərtandə hachahaichadə mud hur Kan'ana, fəraən hachahaikənna Isra'ilawechə kə sokka innanda.

20 Sək i'ya a hur hurat aru fwada tə kumchit durman. Diffitə ndəkən fəraən fa sak miya kanda kə thlahbət tapənaa Samaila.

21 Hwankəndə kə fwadangfichə kutura kandəsi, fərang Farə Shawulu kanda. Hweya Kish, kachit nda Bilyaminu, le sokkə kuturichit hurat kumchit fwada.

22 Kə kətandə Farə Shawuluhi, tha'a'en Dauda kə sokka kuturreng nanda. Le fərtə Farə sheta kədərkən ndatwa: "A mbəshi Dauda hweya Yessi, nifə ləwitə handəkiketengna, le na sət i yahti nat."

23 "Hur kachit nifəniyu, bat Farə tə lena Thlət Isra'ilawechadi, Yəso, nda i dəftən shuwunkənhi.

24 Bassa Yohanna nofchəsə nat a Isra'ilə kətərndəhi, kə sangfichə baptisma kanda, kanna Yəso bata.

25 Kə nat Yohanna nduk tubandə tor'en, ndakənwa, lanaən kunihiwa wunnaki? Njang nga məllanwa. Auwa, yunabata difitəna, le sukuchitisi kə kwassayi sahətpahəmchi'enhi."

26 "Hwanmancha, kachit Ibrahim, tə fichile hurnuni lalechangnga Fara, kə mbədengnəm tləntəfichə kusheng shuwun hərəkiya.

27 Nofchi nak tə sokta hur Urshelima tə fambanichengnanda, mbəssaundəwa məllanwa, pad sunundəwa məllan shuwuntə tapənecha darkən, la changkandəfichə pwaree a farə yipta Yahudaweche, nəhdəngndə shuwunkənhi tə kiitati thlandəndəsi.

28 Chika mbəssauchikndə tə chithansarəhiyu, le kamkəsi kə mərrən, chika təkichu hwanangndə

Bilatus kə bəllangficha.

²⁹ Kə nəhdandəndə ichihi yaratfichə kə dərkən nat, tərangndahaya dər palita hunangnda hur kwata.

³⁰ Thla'ang Fara hur məmatcha.

³¹ Munchə terchin məla chedafat'ena fichile batndətəndi, thlata Galili kə Urshelima, kandang naka shetachi'en nakənya kə mbəda nofcha.

³² Paſ kanang bangngani kweshcha shuniya kuni təndatwa, dəfshuni dəffandə Fara shinchinginəmhi.

³³ Nəhdadəngnəm hi, kəmnangti naka hwechengnanda, tə mbəda thla'andə Yəso a hur məmatcha.

Nda i natna hur yaratkən, a hur chapatə Zabura ndatwa:

"Sokən naka hwe'engna,
bukweya sokkə kə sukka."

³⁴ Pathlə thla'ai thla'andəna hur məmatcha, ndatwa: "Ngu ngər mərtadı ndu kə ngərən yirata hurkwatwa." A i mbutənya, ni fərru chidchidchita tə kitchit mbəs'ənharra Dauda.

³⁵ Kəthlem ndəkən ngərkən ndat pada hur Zabura təllewa:

"Ngu malandə le nak chidchid kə yiraka hur kwatwa.'

³⁶ Kə mweshandə Dauda tori fərandə Fara, a thlahmbət tor'en mərkən, thlohhangficha, mbədi thlohhandəfichə shinchikən, yiraknada hur kwata.

³⁷ Le thla'andə Fara a yirruwa.

³⁸ Kə sənnunisi hwanmancha, ndatwa tə mbəda Yəso natficha kalla bəbichitfechengnuni kunihi.

39 Chikawun ferkəkit tə mbəd'en mbishtə hərəktə. Hur chikamənat le nguchittu hərəktə tə kussa Musa.

40 Kəthlem ndəkən dəffam'indəsi, məbi i mbutə Fara hur əlwercha tapənecha kə mbəssənkuniwa ndatwa:

41 "Namma, kunang fa njirfata,
kə pədfang'ənkunifa, kə mərruni
kəthlem ni sət tora hanmunchengnuni,
tori nguchittuni ferkitchitsi, chika mbwa'ang
yuna kuni."

42 Kə chetndə Bulus tə Barnabassa kish, hwanang nofchəkən kandə ndatwa, kə ngərnda bata mbwa'a ichiniyu kanda, a farə yipta Yahudawechi na batyu.

43 Diffitə wuwela nofchə hi, Yahudawechə oi tə fichile ferkə inndə kaən, kətər mbanda yahudawechə, kuwurkəndə Bulus tə Barnabas, shunang ndə kanda. Pad ndangnda kandəwa, kə dəndamban tə nata hur kafata Fara.

44 Ngərkə farə yipta Yahudawechə sata, sokkən chikawuna hur həmətkən, hwimndəhi kəthləm kə səkndə pathla Fara.

45 Pad kə nat Yahudawechə nofchə oi, nəhədkə handəkikecheng nandadi tə sərəhta, naknda halə'inda kə dar i'mbuttə Bulus, pad naknda njirndi.

46 Bulus tə Barnabas shuwunkəndə tə alchita, ndatwa: "Kunang kamkəsi kə tərkaafichə bassa pathla Fara kunisi. Sokkən a cheruni, cheşkuniwa, kamusi kə mbəssuni shisshingtə lekə pwareewa, nakənya nani təbərtəhi kə mbəda punofcha.

47 Kəthlem Ləmwanda tepe dəftəkanisi ndakənwa:

"Difikuni kənuni ḋwachita punofcha,
 kəthləm kə sokənwa tə mbədengnuni nat
 kishita hərəkta."

48 Kə səktə punofchəkən kichu, səkndə mbənfat
 kaən, təpad mwanangndə shunda Fara, fichile
 baka soktəwa nanda mbəs shisshingta. Le
 kəpwaree fərkəndəkit.

49 Fankə shunda Ləmwandəhi chikatəteni a sərət
 hachahaikən nat.

50 Yahudawechə dəknəda chikandə nischa, fa
 lechanda Fara, pad fichile la nat ficha fəraa
 mwanda kanda, tə pəktat nofcha həmətkən.
 Tərkaakəndə fəraa pwancha nda Bulus tə
 Barnabas, təpad rəkkəndə kanda a sərət thlet
 həmtengnanda.

51 Təpangndə tənnayida sarəchengnanda, kə
 sokka sheta dar inchəngnanda, pədaknda həmət
 Ikoniya.

52 Sokkənfafərkit, nəhhədkəndə tə mbənfat oi,
 pad nəhhədkəndədi tə Shemed Chidchid.

14

Bulus tə Barnabas a Ikoniya

1 A Ikoniya, Bulus tə Barnabas yimkənda mbət
 humta Yahudawechəhi, baskəndə pathla Farə
 tə alchitafa, tərkə nofchəhi oi, Yahudawechə tə
 punofchə nat fərkəndəkit.

2 Yahudawechi fəruchikkit, kurtangndə hur
 i'nda punofchəhi, səbangndə hürdifitənadədi kə
 dar hwanmanchinandə fafərkit.

3 Bulus tə Barnabas tərkəndə hanmunchə oi
 a mbənniyu. Kanda bassə lechitfuwa kədar
 Ləmwanda, lefərkə sheta tə shuwun kafat'en, tə

mba sət ənnat pədandənofchəfa, tə sakchikən tə mbədengnanda.

⁴ Nofchi naka həmmətkən sakkəndəhi, funa mbəda Yahudawechə, nak funa mbəda fathlənchəkən.

⁵ Punofchə tə Yahudawechəkən, tə fahəm mbanichengnanda, tahsangndəhi wa nanda fərra pwancha kanda, pad kə mumuhhwangnda kandəfa.

⁶ Kə səkkəndə i naka səta, rahkənda thlet həmət Listira tə Darbe, a hachahai lkoniya, tə təhhət həmchə nak nduknduk,

⁷ a mbənniyu dəknda mban tə əassə kweshcha shiwunkən.

Bulus tə Barnabas a Listira

⁸ A Listira nifəsi nak das kə tərad, tamwa sət tor tə sarəchə'enwa, nakən kichuyu kə ngəttə'en tamwa witəuwa.

⁹ Nakna sək əassa Bulus, nak Bulussa kəlandə ndongnga, kənatən fərkit'ən kemsi kə kənangfichadı.

¹⁰ I'naən burathi kaən ndakənwa: "Thla'u thlarnəhi kit kə dar sarəcheku. "Thlaakən tərkaakən wita.

¹¹ Kə nat nofchi oiyu i sət Bulus i'nangndə burechəhi, ndakndə tə mi Likoniyachitwa: "Bed luwurchahai kə mbədengnəm nda nofcha!"

¹² Dəffangndə Barnabas wa Zeyus, Bulus pad wa Hermes, kəthlem məlan naka kapat lə shuwunkən.

¹³ Pərissa Zeyus dəhhayu, le nak kapat kətən dəhhakənna difiti həmta, bəkən tə lecha tə fitə icha, kə mimbang həmətkən, yahhənsa fər poffən'en bweet tə nofcha.

14 K   s  kt   fathl  nchik   nda Barnabas t   Bulus i naka s  ta, thl  thlahhangnd   njelecheng-nandadi, rahk  nda hur nofchiyu, thla'angnd   burata ndatwa:

15 "Nofcha m   s  k natuni s  t iya?" Kanang nofch   nda kunang! T   bangngani kweshcha kusheng shunda kuni, k  thlem k   t  brunihi, hurwit   b  bid  s  chiya k   mb  nda Fara, le nak t   shisshingta, le s  k afshi t   kishita, hawurta t   ichi nat naka hurchik  .

16 Hursoh ti mb  rk  hi, malad   nofch   nat k   wii nda mbachi yaht  nda.

17 Chikka t   kichu malut   fat'en nga   nat sheta s  wowa. K  thlem shidt     nndiichin, t   mba f  rra ercha kuni afshi t   fekch   ndiichin, ngala  n kuni t   d  s  mta, pad m  lla f  rra mb  nfata kuni.

18 Nat t   shuwunchiniyu   hnd  hi, kan'nda njat f  r poff  nti yaht   nofchiyu f  rta, k  thlem kandang.

Mumuhaficha Bulus fa a Listira

19 Nd  k  n bat Yahudawecha a Antakiya t   Ikoniy  , l  mk  nd   nofchi ngomk  hiyu, mumuhangnda Bulus fa, pad kahangnda kishsha hur h  m  tk  n, na  n kand  hiwa miri.

20 K   bat fa f  rkitta taurand  hi, thlaak  n pad ng  ra  n i'nna hurhura'a. A b  ng  tk  n m  lan t   Barnabas p  daknda Darbe.

21 Diffit   bass   kwescha kusheng shiwunk  n k   h  mm  tk  n, mb  sk  nd   fichile f  rk  kit oi, ng  rangnd  ina Listira t   Ikoniy   pad t   Antakiya,

22 Mb  nniyu sakand  nda nofch  har t  ndatwa, k   soknd   t   alchitafa hur f  rk  t. Chekangnda kand   t   ndatwa, t   sat baht   ka  n natma mb  s yimta kuturichita Fara.

23 Bulus tə Barnabas tadangndə pəktechə kandəsi, a hur chickayen kətən hwanda, təmbəda hwanandə Fara tə kərkushimta, fərkəndə kanda hara Ləmwanda, le fərtəndə kitchitta mbəd'en.

Nda Bulus tə Barnabas Ngərranda'ina Antakiya tə Suriya

24 Bərkəndəhi tə hur Bisidiya əbaknda hur Familiya.

25 Kə bastəndə shiwunkən hur həmət Ferga, pədaknda hai kə Ataliya.

26 Mbənniyu yimkənda hur kommbawal ngərrangndə'ina Antakiya, mbədi soh hwanandə fichə kafata Fara kandəsi, kəthləm kə hərmən kandəhar hur tori tubandəndə nakənya.

27 Kə saatənnda Antakiya, ngomangndə fa tər mbandakish, kə mbət ərtə, nbwa'angnda kandə nat i sət Farə tə mbədfengnanda, pad tə mbayı i'nandən mikətən fərkitchithi kə mbəda punofcha.

28 Sokkənnda mbənniyu hammunchə oi tə fatərbanda.

15

Yaranda'ichəhi a Urshelima

1 Bak funə nofcha a Yahudiya tə Antakiya, naknda sakanda fa tərmbandə har, ndatwa: "Manga tə heshangfichəkuni nda i mbutə dəssəta Musa wa, nguni mbəs hərəktəwa."

2 Nga hwan halə'ində yimka thlerə nda Bulus tə Barnabas tə nofchiyuwa, harkə fichə nda Bulus tə Barnabas tə funə fa tərmbanda kə dənda Urshelima kə bəda fətləncha tə pəktechə, kəthləm kə tausangndə shuninihiyu.

³ Nofchə thləntəfichəyu, pədangndə tə hurhuri Finikiya tə Samariya, naknda mbu təbərta punofchihi kə mbəda Fara, fərang ndə bənfata fa tərmbandə kaən.

⁴ Kə sa'atənda Urshelima, fa tərmbanda tə fathləncha, tə pəktechə sangndə marapa kanda, kandang pad mbukəndə uf i sət Farə tə mbədengnanda.

⁵ Funəfafərkitsi naka hur mbanda Farisiyawechə, thla'akənda ndankndəwa: "Sokkən waat kə heshangfichə punofcha, pad kə dəffichə kanda kə kəsndə kussa Musa har."

⁶ Fathləncha tə pəktechə fa tərmbanda ngomkəndəhi, kəthlem kə tausangndə shuninihiyu.

⁷ Diffitə shuni shiwuntənda ðarkən kaən, thlaakə Bitrus kit ndangna kandəwa: "Hwanmancha shinuniwa thlata tərkakən, ted Farə nja hurnuni ndatwa, təmbədengnə nat punofcha bəs kusheng shunda kə fərndəktsi.

⁸ Fara le sənkə hanndəkiketa chedkəwa a thliidə kanda tə mba fərra Chidchid tə Shemedə kanda, nda i fərra ndənakani.

⁹ Pad chedutə səmsəmchita thlerənanda tə kaniwa, kə sapadən handəkikechengnandədi təbəda fərkit.

¹⁰ Kəthlem ndəkən, məsək natuni kikedəndə Fara, təmbəda dəffa rəfta kimshechi'ena bur, le nguchit shinchinəm təkəmna mbəlla tərtə?

¹¹ Pad firəm kitwa, nakma mbəs hərəktə tə mbəda kafata Ləmwandə Yəso, nda i mbəstənda."

¹² Uf nofchi ngomkəhi ngaskəndə əba, naknda kathləmmata nda Barnabas tə Bulus, nak nda mbu alchidi fərandə Fara kanda, kə səndə ənat

pədandənofchəfa,təənat sheka'inda a hur punofcha.

¹³ Diffitə mweshandə shundəngnanda, ngərkə Yakubusi təndakənwa: "Hwanmancha səkam nji.

¹⁴ Mbwa'a Siman Bitrussa kəm ladī lat Fara bata mbəda punofcha, pad hertə funəharra hurnanda kəthləm thləmkən.

¹⁵ Leyabaknasoktəkeeke təshunda tapənecha, nda i yarandəfichihi təndatwa,

¹⁶ "Diffitəndəkənni ngərbata

təpad ni ngərtinandəhura'a Daudale
həmkəhi.

Kəngəritinandəthlarəenna kwarkənkənan kit.

¹⁷ Tahhətnofchi nat katnji, njang Ləmwanda,

nat təpunofchəlaatfichətəthlimna,
ndat Ləmwandaləsəki'chiya.

¹⁸ Səntəfichəkəsoh.

¹⁹ "Kəthləmdəkəna kəlandengna, kamusəkə
thla'amhur'indapunofchinaka təbərtəhi kəbəda
Farəwa.

²⁰ Makəyarangma kandəsi ndatwa, kə
malangndədəsəmtadəhacha. Məsəmində
chadnguwa, məsindəfəllawichitwa, pad mə
səmindəibekrandəfichəmburat'enwa.

²¹ Kəthləmhursoh, a thlet həmchəsomsomən
fa bassəsi tədelwercha Musa, pad la chang-
gandəfichəkanda chikayen farəyipta Yahudawechə,
akətənhwachabeshfichəkussa Musa,
ahurchikayen həmtaihurechəterchin, təpadla
changangfichaissəkafarəyipta Yahudawechə,
akətənhumchengnanda.

*ThlənfaYarandəIchəhiYaratakəBəda
PunofchiFərkəkit*

22 Fathlenchækən tə pæktechə, nat tə fa tərbanda kəllangndəwa ndiichinsi, kə taddə nofchihar a hurnanda, kə thlənnndə kanda Antakiya tə Bulus tə Barnabas, fichile taqtənda nda Sila tə Yahuda lela atfichəndəwa Barsaba. Kandangti naka fambanichafafərkit.

23 Fərangndə yarat ðelwera kanda, kə dangnda kanda le naka ndatwa: "Kanang hwammanchənuni,

Fathləncha tə fambanicha, kəmbədəa hwammancha fichile naka punofcha, hur Antakiya tə Suriya tə Kilikiya,

Ndat'ən kaən.

24 A shikani wa nofchisi thlaaka hurnani, mbədya thla'andə hur inchengnuni tə shuwuncha. Chika sokkən thlənwani kandəwa,

25 Hwimanihi yaradanihi ndidchinsi kə taðani nofchihara hurnani, kə thlənanı kanda mbədengnuni, tə kaa shikechənəm Barnabas tə Bulus.

26 Nofchiya tepa fərndə shisshingchengnanda, kəthlem thləm Ləmwandengnəm Yəso Kərəsti.

27 Kəthlem ndəkən thlinnani Yahuda tə Silas, kandang tə inchengnanda nanda mbwa'a nda kuni tə miya, wite ən'ərtə tə i natani yarata.

28 Keekeši mbədə Shemed Chidchid, tə kanang neddaniwa ndidchinsi, mə dəfadani kapat ləkta kuni'inwa kə sherangka ichi sokkə waatwa:

29 Kə lenganguni ichihi thlithlandəficha dəhacha, tə i'səka thluwa dəhərəmtə mərkənga fwarsafəwa, tə i'səka thluwa dəhərəmi bekrandəfichə burat'en. Təpad mə siduni fəllawichitwa. Ma hirmuni ichini haryu, nuni

sət ichə ndiichin.

Kə sokuni ngwalngwal."

30 Kə thləntəfichəkanda, pədak ndə hai kə Antakiya, ngommangndə fa tərmbanda, fərangndə yarat delwer təkəna kanda.

31 Kə changngandənda səkndə mbənfata, kəthləm alchidi chekandənda kanda.

32 Yahuda tə Silas kandangti naka tapənechə pad, shunangndə kandə ka'ən, pad chekangndə alchita hwammancha, tə shiwunchə oi.

33 Diffitə hanmuncha mbənniyu, malkəndə kandəhi ngwalngwal, ngərandə'ina mbəda fəchile thlənkə kanda.

34 Kəllang Silaswa keekesi, məllan kə sokka mbənniyu.

35 Bulus tə Barnabas təngkənda hur Antakiya, nakndə sakandañi tə bassə shunda Ləmwanda, tə nofchəterchin pad.

Bulus tə Barnabas Shekndəhi

36 Diffitə hanmuncha, Bulus ndangna Barnabas wa: "ngəramən'in dəmma kəlandə hwanmancha hur chikayen həmta mbichi bastəm shunda Ləmwanda, təpad kənəm ndu nakndə kəni."

37 Barnabas yahkənsi kə pədandə bweet tə Yohanna, lə atfichəwa Markus.

38 Bulus yaraənhi kamusuwa kə pədandə təle saktəndəhi a hur Famfiliya, təpad chertən dəta mbet tortəkandəyuwa.

39 Mbenniyu thla'akə bəbi somsommənchitta handəkiketa thlerənanda, kəthləm ndəkən sakkəndəhi tə ndani, Barnabas tərkən Markus, yimkənda kombawal pədaknda Sayifurus.

40 Bulus taðkən Silas, diffitə fəri fərtə hwan-manchə kanda, kə kafata Ləmwanda pədanda.

41 Pədak Bulus təhur hachahai Suriya tə Kilikiya, nakna cheka alchita kanda kətən hwachikən.

16

Timoti kwiyirtə Bulus tə Sila

1 Bulus bakən pad kə Darbe tə Listira. Lə fərkitsa mbənniyu, thlemkənwa Timoti, hweya nuhnifə lə Yahudawata shinkən lə Helenawata.

2 Fafərkitti naka Listira tə Ikoniya lanaknda hamndi.

3 Yahkə Bulus kə dəf Timoti ndi, tərkənndi tə pad hesha'ən, kəthlem Yahudawechi naka mbechiniyu nat nda shinndəwa shinkən lə Helenawata.

4 Naknda dər pədata wiikəndə həmtə həmta, naknda mbwa'anda nofcha ichi yarandə fathlenchikənhi, tə pəktechə fichile naka Urshelima, ndangndafafərkitwa kə kuwurndə i yarandəndəhi.

5 Təkiku nofchə fatərbanda, chekkəndə tə alchita hur fərkit, chikayen para kanda tera.

Bulus Nedərən Ndaa Hur Sənnata kə Dar Makedoniyə

6 Bulus tə nofchi'en wiyangndə sərət hachahai Firijiya tə Galatiya, kəthlem Shemed Chiçchid njanda kanda, mə basində pathla Fara hur Asiya wa.

7 Kə batndə kə sərət hachahai Misiya, yahkəndə dət təhur hachahai Bitiniya, chikakiku pad Shemedə Yəso ngəmawa kandəsəwa.

8 Mbərkəndəhi tə kəllari Misiya, pədaknda hai kə Toruwas.

9 A fidikkən ɓak əna ɓəs Bulus ndaa hur sənata, nakən nifə lə Makidoniyata, kit nakna hwananda tə ndatwa: "Abu Makidoniya kə kəsangnakanisi."

10 Kə nat Bulus i'ni nda sənnatəyu, chat-kichuyu kakkani mbanda Makidoniya, mwe-shangngani təndatwa Farə nakka atkəm, kə bassaam kweshcha shunda kandəsi.

Lidiya Fərti kit

11 Pədakani hur kombawal, thlata Toruwas kə Samotiras, wendambət pad pədakani Niyafolis.

12 Thlata mbənniyu pad dəkani Filibi, le naka kapat həmta Makidoniya, nat Romaweche sət kutərichitkən. Shidani hanmunchə dəmek a hur həmədiniyu:

13 Farə yipta Yahudaweche, chekani kish kə mimbang həmətkən, dəkani mi'ama, mbədi natani yarəwa na mbita natsi i hwanandə Fara, mbənniyu sokkanihi shunangngani nishchi ngomkəhi.

14 Ərta hur nishchi naka səkkani, thlemkənwa Lidiya, bakna həmət Tayatira, lə hiiyandi fi nj-elechadi, lə mwanandə Farə naken. I'nang Ləmwanda handəkiketə'ənhi, dəfkən hur'i'nda i nat Bulussa mbuta.

15 Kə sandəfichə baptismə tə fichile naka huraa'en, hwanang Lidiya kani, təndatwa: "Baknasoktəwa ngəmaduniwa njang lə fərkit kəmbənda Ləmwanda, bam tama hure'engna kə sokkunihi." Təkichu kahandən hur i'dəngnani.

Bulus tə Silassa Pursuna

16 Farøle nakani pøðata mbøt hwanda, kømkani tø mafat nuhhweya, lenat shemed luwurchøsa fi'en, la kulakøn, tøpad la mbøskøn handøbølta, kø førangkanofchi naka thlømatkøn, tø bøda kulat'en.

17 Nakna kuwur kani tø Bulus mølla hwata, ndatwa: "Nofchiya mafecha Fara le sherkø tø mwanda, kanda bassa mba hørøkta kunisi."

18 Døknamban tø søt i'niyu i mundø tørchin. Tøkikuø søbkø hanndøkiketa Bulussa dø kaøn, tøbørkønhø ndangna shemediwa: "Nja døfsø waat hur thlem Yøso Køristi chukishsha fat'en." Chat-kichuyu cheknakish.

19 Kønat fa nuhwani natna hure'engnandøyu, resh mba mbøs ø'nengnandaøi, køsangndø Bulus tø Sila, tøpad kahkøndø kanda milumo, ndøkndø tø kanda mbanitø fichile nak tø kuturichit hacha-haikøna har.

20 Kø døtnødø tø kanda mbanitø fa sakmicha, ndakndøwa: "Nofchiya Yahudawechø, naknda kanda shekødø i'ndø hømtengnani."

21 Kanda sakandø døssøchødi kamuchøksi, le kamuchiksi kanang Romawechø kø thlani."

22 Bak terønofcha humangndø miya kø ñar waløkanda, fa sak michikøn thlethlahangndø nj-elecha nda Bulussa di tø Sila, ndankndøwa kø tøpangficha kandø kaøn.

23 Diffitø tøpanda kandø kaøn, somkøndø kanda pursuna, ndangficha lø pu pursunatøkøn harwa, kø kølansakandø kaøn, møninda hørøkta.

24 Kø thløtøn shuwunkøn, døkøn tø kanda kakø hur køtøn pursunatøkøn kønaøn sarøchengnanda thleri peh'aftha.

25 A ñar fidikta, Bulus tø Sila kanda hwanda, tø in i'mish mwanandø Fara, tahøt pursunachikøn

kanda kathləmmata kanda.

²⁶ Su tolləwa, səkkəfichə kapat həhərtə kissshitəfa, njun kətən pursuna təkən həhərkənfa. chatkichuyu mikətən pursuna təkən inkəndəhi nat, təpad uf challaluchi kənandəfichə pursunachikənsi həhhatkəndahaiya.

²⁷ Kə thlaatə ləpu pursuna təkənhar, anakən in mikətənchəkənhi nat. Yarkənwa reh pursunachikən, kətkən thlohtə'en, təna bəllandəfat'en.

²⁸ Shuwunkə Bulus tə kapat burat ndatwa: "Məsanə mborو i'ndekufuwa, kana mbədya nat-tani."

²⁹ Ləpu pursunatəkənhar ndakənwa, kəba fichə tə tikkesha, təpad weshkəna rahta hurkən, məla saktatfa tə lechita dəkna həmtə mbanitə Bulus tə Sila.

³⁰ Mbənniyu chaən kanda kish ndang-nakandəwa: "Famwanda, mənati sət kəthlem kə mbəsi hərəkta?"

³¹ Ndangndəwa: "Fərukıt kə bənda Lemwandə Yəso, nu mbəs hərəkta tə chikawuna hur hure'eku."

³² Shunangndə pathla Lemwanda, nat tə fichile naka hur huraa'en.

³³ Chika nakna fidikiyu, ləpu pursunatəkənhar kiledsa kanda təpad sapadə ndindichengnandađi. Chatkichuyu məlan tə fichile naka hur huraa'en sangfichə baptisma kanda.

³⁴ Bakən tə kanda hur huraa'en, təpad saən dəsəmtə kanda mban, məlan tə fichile naka hur huraa'en, naknda sət mbenfata kəthlem firndəkit kəmbənda Fara.

³⁵ Wenda mbəta fa sak michikən thlənkəndə hansəsalchə ndatwa: "Kə kalndə nofchihiyu!"

36 Ləpu pursunatəkənhar ndangna Bulus wa: "Ndak fa sak michikənwa, kə kalfichə kunihi nakənya, chamakis pədəm ngwalngwal."

37 Ngərkə Bulussəwa: "Təpangnda kani a baniti nofchə talyar, sahhawundə mikaniwa, a nakən kanang Romawechə, pad pəkkəndəkani pursuna. Nakənnya yahkəndə kaləkanihı bəbweta? Auwa! Kə banda harandə kanikish tə i'ndengnanda."

38 Kə dət hansəsalchiyu mbu i'niyu, nak fa samichikənna lechita, baknda səndəwa Bulus tə Sila Romawechə.

39 Baknda tərandakandəhi. Kanda harandə kandakish, təpad hwanangndəkanda kəmalndə həmətkənhi.

40 Diffitə cheta nda Bulus tə Sila kishsha pursuna, ngərangndə'ina hur'a Lidiya. Humkəndəhi mbənniyu tə fichile fərkəkit mbwa'angndə shuwuncha kanda, pad baknda soktə tə alchit handəkiketa. Pədaknda.

17

Bulus tə Sila a Tassalonika

1 Kuwurkəndə tə Amfibolis tə Afolloniya, saakəndə Tassalonika kə mbədi nat kətən humta Yahudawechə.

2 Bulus yimkəna thləmmatnanda nda i səntənhi, mbərad farə yiptəhi məkkan məlla halə'i'ndə tə kanda a hur delwercha Fara.

3 Nakna chekanda kanda, pad kəna sənanda kandəsi tə ndatwa, keekesi kə saa Kərəsti pwene, pad kə thlaaka hur məmmatcha, ngərkən ndatwa. Yəso ti nati mbwa'andakunniya, məllan naka Kərəsti.

⁴ Pad funə Yahudawecha, kahhafichi hur'inchengnanda, hummangndə i'ndə tə Bulus tə Sila, kichupad sət Helinawechə oi fa lechanda Fara, tə kichupad sət pəktat nischə oi fa mbutə kə səkficha.

⁵ Nak Yahudawechikəna sərəhta, ngommang ndə hwanchə rənnecha a lumo. Kə ngomtənnda, tərkaakəndə thla'andə hur'i'nda a hur həmmətkən. Yimkənnda hurhura'a Yason nak nda kat Bulus tə Sila kəthləm kə bandə tə kanda mbanitənofcha.

⁶ Kə bəssawuchitndə kanda, kahkəndə Yason tə funə hwanmancha, dəkndə tə kanda mbanitə fa sak miiya, nak nda hwatta kanda ndatwa: "Nofchiya naka thlahur'i'nda chika ayi hurkisshita, bednda mbədya pad.

⁷ Yason thlidətə kanda, ufnda kəllundəssa kussa Kaisarwa, ndatwa yunə kutursi, thləmkənwa Yəso."

⁸ Thlaakə hur'i'nda Nofcha tə fa sakmicha kə səktəndə ichiniyu.

⁹ Kə thləd ndə handəbəl punofchəhar a harra Yason tə tahət nofcha kalkəndə kandəhi kə pədanda.

Bulus tə Sila a Biriya

¹⁰ Chat kə sət fidikta, dəfkə hwanmancha ndə Bulus tə Sila kə pədanda Biriya. Kə saatənda mbənniyu yimkənnda kətən humta Yahudawechihi.

¹¹ Yahudawechi naka bədya pədanda fichilehi naka Tasalonika tə hur'i'nda, kəthləm thlidə shuwunkən tə harchə chap chap, lanaknda tau-sandə shunda Farə wembəta kə nandə ndu i mbutə Bulusyu kit.

12 Oiya hur Yahudawechi ferkəkit, Pad tə funə nishchə Helinawecha fichile naktə mwanda tə hishchə pad.

13 Kə səktə Yahudawechi naka Tassalonikayu, tə ndatwa Bulussa bassə pathla Fara a Biritiya, dəknda nata chikandə kanda kənnda thla'andə hur'i'ndanofcha.

14 Chatkichuyu dəfkə fafərkit Bulus kə pədaka miyawurta, nda Sila tə Timoti thlarkəndəhi mbənniyu.

15 Fichile dəfkə Bulusyu saakəndə təndi kə Atina. Naknda ngərandə'in thləkndə thlənda bədə Bulus ndatwa, yehsi nda Sila tə Timoti kə dənda mbəsندə ledled, pədaknda.

Bulussa Atina

16 Kə nat Bulussa pu kanda a Atina, səbkə handəkiketə'enadi kaən, kə natən həmətkən nihidadi tə dəhhacha.

17 I səka para la nakna halə'i'nda kətən humta Yahudawechehi kandang tə funə Helinawecha fa lechanda Fara. Chika bədi nat lumo fichile la bəlaakə nata bənniyu.

18 Funəsə pad Abikuriyawecha tə Sitokiyawecha fa mbər'əna halkəndə'i'ndə tə ndi. Funengnanda ndakndəwa: "Mə yahtə lə daakiya mbuta?" Ndakfunəwa: "Nda ləbassə dəhhacha nofcha." "Mbukəndə kichu kəthləm Bulussa bassə Yəso tə thlata məmatcha."

19 Tərkəndəndi dəkndə tənda dar Arasa, ndakndəwa: "Ndu nu mbəlla mbwa'andakani witə yuwa sakayidi natu sakandadiya?"

20 Kəthləm banə yuwa icha thləmechengnani, yahkanisi kə sənnani i naka sakchikən."

21 Nakənya nat Atinawechā tə romchi naka mbədengnanda, ənsə lə sənndə kə sherangka mbu yuwa shuwuncha tə sək yuwa icha.

22 Thlaakə Bulus thlarkənhi hurdifitə Arasacha, ndakənwa: "Kunang nofchi Atinacha, a mbəssadi wa kunang fa tər mbandə chika tə teni.

23 Kəthləm manja mbərtəhi tə həmətkən, lanaki ichi natuni mwananda, a naki mbət fər pofən tə yarata dərkən ndatwa: "Kəthləm Fari sənuchit ficha. Lenatuni mwanandə sənuchituniyu, məllan nati mbwa'anda kuni.

24 Fara letinkə kisshita tə ichinaka hurkən uf, məllan naka Ləmwanda afshi tə kisshita, shokwa kətən kapat hura'a Farə letintə nifəwa.

25 Kichu pad bahwa kat nifə kə kessaansə tə harchə'enwa, bahwa yah ənwa, kəthləm məllan tə i'ndi'en la fərang shisshingta nifa, tə yipta tə ichi natna yahtə nat.

26 Məllan pad tinkə yakat terə nofcha tə mbəda nifə ərta, kəthləm kə soknda hur kisshitə nat, tahsaən sərət nadengnandəhi, tə sərət həmchengnanda.

27 Sək Farə kichuyu kəthləm kə kandəndi, mbahya nanda taptə kə mbəssangnda, chika sokkən nga nakən langngə təkəmwa.

28 Kəthləm: "Tə mbəd'en natəmhi, lanatma yipta, pad tə mbəd'en mwaatəmhi. Nda i mbutə funeng-nuni fa at imshi ndatwa: "Kitchitkən, kəmnang ma witəkən nakəm."

29 "Nakən kəmnang witə Fara, kamusi kə yarəm tə ndatwa Farə nakən nda zinariya ndu azurfa ndu ngwiya, le təhhəstə nifə tə dathlə'enwa.

30 A hur soh tərra Farə chumwandə'enadi a dar

tor bomchita. Nakənya mbwa'ada nofchə nat, chika tə tee'ən kətərndəhi.

³¹ Kəthləm tahsadə farihi natna bata sa ki-ita kisshitəsi, i kitchitkən tə mbədə nofchi tahsadənhı, kəthləm ndəkən firtə kitchitkən kə mbədə chika wunni, tə thla'a nda hur məmatcha."

³² Kə səktəndə shuwun thlata məmatcha, funengnanda njirkəndəndi, ndak funə padwa: "Yahkani kə ngərani sək i natu mbuta kə dar shuniya pad."

³³ A mbənniyu saktə Bulushi tə kanda bədakən.

³⁴ Funengnanda ngərang ndə'ina mbədə Bulus, fərkəndə kit. A hurnanda Diyonisiyus, lə sak-micha, tə nuhnifa le nat thləmkənwa Damaris, tə funə pad fichile naka thləmatnanda.

18

Bulussa Korinti

¹ Diffitə ndəkən, malkə Bulus Atinahi pədakna Korinti.

² Kəmkəndə tə lə Yahudawata mbənniyu nat thləmkənwa Akila lə Fontusta. Le bak nakənya a Italiya, kandang tə nuhkən le nat thləmkənwa Biriskila, kəthləm Kalaudiyus firtə kus ndatwa nat Yahudaweche kə malndə Romahi. Dək Bulussa mbəskanda.

³ Nakən tor harengnandə ərtə tə nofchiyu, tor tahhasə tenti, sokkənna thləmatnanda naknda sət torra.

⁴ I'səka farə yipta Yahudaweche, la yimkəna kətən humta Yahudaweche, a la nangna kahandə hur'inda Yahudawechə tə punofcha.

⁵ Kə əadnda Sila tə Timoti a Makidoniya, baknda mbəs Bulus firtə fat'enna bassa, məlla

chedanda Yahudawecha tə kitwa, Yəso naka Kərəsti.

⁶ Halangndə'i'nda nak nda i'erandəfa, təppaən njelechi'ennadı ndangna kandəwa: "Hekke tə fwarchengnuni tə inchengnuni! njang chedikish. Thlata nakənya kə mban dəki mbədə punofcha."

⁷ Malkən mbənnihiyu pədakna hur'a nifə lə atfichiwa Titiyus Yustus, ləmwanandə Fara, huraa'en nduk tə mikətən humta Yahudawecha.

⁸ Kirisbus, kappat nifa mbət humta Yahudawecha, fərkən kit kəmbəda Fara, kandang tə nofchi huraa'ennat. Korintiyawechi oi səkkə bassa Bulus, fərkəndəkit sanfichə baptisma kanda.

⁹ Farəle fidikta, chendang Ləmwanda Bulus hur'ən nda sənnatawa: "Məlechinuwa, dumban tə basseku pad məngasinə əaawa,

¹⁰ Kəthləm njangtəsa, pad nifəsə na waləsa kə sukən'ənwa, kəthləm nofchengnəsi oi hur həmmədiya."

¹¹ Sokkə Bulushi mbənnihiyu, hurat'ərtə tə ndəraa tehethl, məlla sakandə pathla Fara di a hurnanda.

¹² A fari nat Galiyo sət kuturichita furət Akaya, thla'ang Yahudawechə Bulussafa, əakndətənda mbanitə fasakmiya.

¹³ Ndakndəwa: "Nifiya məlla kahhandə hur'i'nda nofcha, kə mwanangndə Fari nguchik keeke tə kus."

¹⁴ Kə nat Bulus nduk kə shunən, ndəkən ndandə Galiyo Yahudawechəkənwa: "Makəthləm sət'ən nduduwa ndu kapat əəbi'əna, mani kathləmmatakuni.

¹⁵ Nakən pathlə sahmi kə dar shuwuncha, tə thləmcha tə pad kus engnuni, kəllamən kunang tə

inchengnuni. Njang ngi mbælla thlandə shundəhi kə dar witə ichiyawa."

16 Røkkən kanda kətən sakmikən.

17 Nat nda kəsangndə Sostanus ləhəm mbanita a mbət humta Yahudawechəhi, təppangnda a mbanitə fa sakmikən. Kəmmawuchik'ən Galiyo kə dar i'sətnəda

Ngəraa Bulus Ina Antakiya Dəkən chaa tə Hur Suriya

18 Diffitə ndəkən sokkə Bulushi hanmunchə oi təfafərkit a mbənniyu, ndangna kandəwa nan maləkandəhi, a yimkənna kommbawal, bədakna Suriya kandang tə Biriskila tə Akila. Kə saatənda Kankiriya, həsaən hwasə ində'enadi, kəthləm kə nəhədən shunihi mbudtən.

19 Saakənda Afisa, malkən Biriskila tə Akila mbənniyu, məllan tə i'ndə'en yimkənna kətən humta Yahudawechihi, nakna tausandə shuwunkən tə Yahudawechikən.

20 Hwanangndəwa kə sokka mbənniyu hanmunchə oi, cherkənfa.

21 Nakna pədata ndangnakanduwa: "Ni ngərandə'inna mbədengnuni ma ngəmma Fara." Yimkənna kommbawal pədakna Afisa.

22 Kə tərtənahaya a Kaisariya, pədaknashi dəkna nda'ənna fa tərbanda, pədatahai kə Antakiya.

23 Difitə munchi sətna mbənniyu, thlaakən wiyaan furət Galatiya tə Firijiya nakna kuwur həmtə həmta, kəna cheka alchita fa tərbandə nat.

Besh Afolos tə Alchitafa a Afisa

24 Lə Yahudawatsi thləmkənwa Afolos baka Afisa. Məllan lə Iskandariyatə nakən. Lə mbər shunda shintə'ənkaən, nat tə yarat shunda Fara.

²⁵ Sakafèchə pathlə mbanda Ləmwandəhar, pad nakən tə alchita fa hur Shemedə, la mbukən pad kə saakaan'ichadi kə dar Yəso keeke, nat tə kichu baptisma Yohanna ndak səntən.

²⁶ Tərkaakən shundə tə alchitafa, a kətən humta Yahudawecha, kə səktə nda Biriskila tə Akila ndi, tərkəndənda huri, chekangndə mbwa'a pathla Farə kaən.

²⁷ Kə yahtə Afolossa dəta Akaya, chekang hwanmanchə alchita, pad yarangndə delwera fa tər mbandəsi kəthləm kə thləndəndi tə harchəchap. Kə saatən, kəssangna fichilesi fərkəkit kaən, tə mbəda kafata.

²⁸ Kəthləm sherada Yahudawecha tə alchit kaən, fəraan harəfata kanda mbanitənofcha, la chedkənwə hur pathla Fara Yəso naka Kərəsti.

19

Bulus a Afisa

¹ A thlahmbədi nat Afolossa korinti, Bulus wuyaən hur thlet həmətkən saakəna Afisa, mbədi mbəsandən tahhat kimshechəkən.

² Ndangna kandəwa: "A thlinduni Shemed Chidchidə a thlahmbədi fərtuni kitwa?"

Ndangndəwa: "Auwa, bahwani tamta səktəwa Shemedsi Chidchidəwa."

³ Ndakənwa: "Witə baptisama təmə sandəfichəkuni?" Ndakndəwa baptisma Yohanna."

⁴ Ndak Buluswa: "Yohanna səkən baptisma kəchendənwə tərnifəhi, nakna ndanda nofchuwa kə fərndə kit kə mbəda le na bata diffitəkən, naka Yəso."

⁵ Kə səktəndə kichu, sang fichə baptisma kanda a hur thləm Ləmwanda Yəso.

6 Ké dəffandə Bulus hara kanda in, þak Shemed Chidchid kə ðarnanda, naknda shundə tə han-shuwunchə somsomən, pad naknda mbu'icha.

7 Ufnda nak ndə nifə kumngərənsi chap.

8 Yimkə Bulussa kətən humta Yahudawechihi nakna þassa lechitfuwa shee ndəraa məkkan, məlla halə'i'ndə tə kanda, nakna kahhandə hur'inchengnanda kə dar mwanda Fara.

9 Pad funəsa hurnanda tə kwaakwachit i'nda cherkənda fərkit, naknda njirandə mbanda Ləmwananda mbanitə nofcha, kəthləm kichu Bulus sakkənhi təkanda, pədakən tə fa fərkit, nakna sakandadi i səkka wembəta a makaranta Tiranus.

10 Hurat chap məlla sət kichu, tə kichu nat nofchi naka həmət Asiya shikndə pathla Ləmwanda, Yahudawecha tə punofcha.

Hwecha Sikeba

11 A shid Farə ənat sheka i'ndə oi tə mbəda Bulus le tamuchit ficha nata.

12 Chika mayani'en ndu njelaa'en, le təkanghara fat'enfa, la dangficha hacha kə kənda hur hafadeng nanda, pad kə sakndəhi tə bəbishemecha.

13 Funə Yahudawecha fichile la naka wiyandə həmətkən, la naknda rək bəbishemecha, la səkndə tor tə thləm Ləmwandə Yəso, a dar fichile nak tə bəbishemechikənafa la ndangndəwa: "A hur thləm Yəso lela bastə Bulussa ðarkən chamakish."

14 A hurnanda hwechəsi mud kə hishcha, naka i kapat pərist lə Yahudawata le nat thləmkənwa Sikeba, uf nda lasəkndə kichu.

15 Ngəmang bəbishemed kən kandəwa: "A shini Yəso pad a shini Bulus, kunang pad kunang miicha?"

16 Nifi nak tə bəbishemeddə fiyu pərkənna darnanda, sherangna kandə tə alchita, cheknda kissha hurikən tə wesha tamkwal tamkwal pad bəskəndə ndindicha.

17 Fichile nak tə sokta a Afisa, Yahudawechə tə punofcha, kə səktəndə i səkyu kəsang lechit kandə nat, mwanang ndə thləm Ləmwandə Yəso.

18 Oi a hur yuwafafərkit, baknda nata mbu bəbi dəssəcheng nanda tallara.

19 Nofchə oi fa kulecha bakndə tə dəlwercheng nanda, 'yangndadadi a mbanitə nofchə uf, kə sakandəndə handəbəl dəlwerchi ikkadı, mbəssang ndəwa a shee azurfa aru kumchit kum dərman (50,000).

20 Shunda Ləmwanda nakna dəta mban tə alchitafə kaən.

Thla Hur'i'nda a Afisa

21 Diffitə ichini səknatyu, Bulus yarkənna handəkiketi'enwa nişəttə Makidoniya, tə Akaya ka cheta Urshelima, ndakənwa ma didi mbənniyu waat kə di həmmət Roma."

22 Thlənkən funə chap hur fa kəssa torchəsi, nda Timoti tə Arastus, kə Makidoniya, məllan thlarkənhi a həmmət Asiya tolla.

23 A hanmunchiniyu thlakkə kapat thla hur'i'nda, kə dər pathlə fa tərbanda Yəso.

24 Thla hur'inkən bəkən tə mbəda lə bəlta, le nat thləmkənwa Dimitiriyus, lelə sək tor tə hurita, kənna bəl kətən dəhhacha Artemis. Lanakna mbəssa handəbəlta fa torharkənsə kaən.

25 A ngomaən kandə nat tə fichile nat witə torhareng nandə ərta, ndakənwa: "Nofcha, ashin-unawa tə tori engnaniya mbəsti kənnnecha.

26 Kuna nata kuna səkta nga Afisa dengwa nat tə Asiya, Bulus kahhadə hur'i'nda nofchə oi, pad təbrandə nofchihi oi, tə ndatwa dəħachi lə tintuni tə harcha nga Farəwa.

27 Mbərramsi mborro bata nařicha səbandə thləm torengrəmmadi. Diffitə ndəkən pad tə kəttən nuhfahata kapat alliya a Artemis, nan soktə nga ənwa, pad nan saktəhi tə mwandə'en, məllan ti lamwanandə həmmət Asiya tə kishitə nat."

28 Kə səktəndəkiku səbkə hurcheng nandadi, naknda hwat tə ndatwa: "A shok kapat mwanda Artemis a Afisawechä!"

29 Nəħadkə həmətkənadə tə sheka i'nda, rahkəndə kə mbət terəkən, kəssangndə Gayus tə Aristarkus, shikechə wita Bulus a Makidoniya.

30 Yeh Bulus si kə yimka hur nofchəkən, ngəmauchik fa fərkit.

31 Kuturchəsa Asiya naka shikechəkən, thlənangndə shundə tə ndatwa, mə bahida yimta hur nofchi oi yuwa.

32 Yakat nofchi ngomkəhiyu, kanda hur sheka'i'nda, kəthləm shekndəhi, funə tə mbədju funə pad tə mbədya, sokkən terchin fichile sənuchik i humang kandəhi.

33 Funə Yahudawechəsi pəkkəndə Alekzanda mban. Məlan pad thla'a'ən hara kəthləm kə ngas-fichə ba, mbah nan mbwa'anda kandə i səka.

34 Kə mbəssandəndəwa lə Yahudawat nakən, hanthlikchə chap ufndə kanda hwata, tə kapat burata ndatwa: "Kapat mwanda Artemis a shoka

Afisawech'a!"

³⁵ A mweshitkən, lə yaratkənna həmətkən ngassaən nofchihiyu, ndakənwa: "Kunang Afisawech'a, wun sənuchikwa həmmət Afisa naka hərəm kəttən dəhhacha kapat Artemis, tə kweshcha ngwiyi həmka haya afshi?

³⁶ Nda i natəm ichiniyu, kamusi kə haləm i'ndəwa, kamkənsi kə ngassuni ba mə wesshiduniwa.

³⁷ Bakuni tə nofchiya bədya, chika sokkən herkunda kətən dəhhachengnəm, ndu kə mbundə bəbi'ən kə dər nuhdəhhachengnəmwa.

³⁸ Ma Dimitiriyus tə shikechəkən tə fa sət torchi'en, ma ənsa thlerənandə tə yuna, a i'nafichə kətən sakmichəhi, pad fa sakmikənsi dəknda muh hanhara.

³⁹ Ma ənsə yahtunisa battəkən kə mban, dək ma mweshanda mbanitə pəktechə.

⁴⁰ Kittəkən kəmna hur lechit ngəm muhhanhar thlahur inni bukweya, kəthləm ngəma mbəlla mbu i baktə thlahuri'ndə kə dərnandəwa.

⁴¹ Kə mbütən ichiniyu kalkən nofchəkənhi.

20

Bulus Ngəradə i'na Makidoniya tə Hellas

¹ Kə tubwat thlahur'i'nda, Bulus akən fəfərkit, chekaən alchita kanda hur handəkiketa, dəkən ndandənakandəwa sefarəyuna, pədakna həmmət Makidoniya.

² Kə wiyanən thlet həmchikən, chekaən alchita fəfərkit kaən, əbakna həmmət Hellas.

³ Səkən ndəraa məkkana mbənniyu, nakna harəfa kə pədaka Suriya a hur kombawal,

nak Yahudawecha yaraa bəbi'ichafa. Ndəkən yartənwa nan ngərandə in tə Makidoniya.

⁴ Nofchi dəfkə Bulus nda: Sufata hweya Farus lə Biriyata, tə Aristarkus tə Sakundus, Nofcha Tassalonika, tə Gayus nangna Darbe, tə Timoti, nat tə Tikikus tə Tarofimus, nofcha Asiya.

⁵ Fichile lak pədata ɓan puukəndə kani a Toruwas.

⁶ Kanang pad malkani Filibihi yimkani kommbawal, diffitə chi njohmi nguchit mehndəsa fi'en, hur mundə dūrman ndəkani mbəskanda a Toruwas sokkani bənniyu mundə mud.

Thla'a Fichə Murət Aftikos a Toruwas

⁷ Tərka mundəmuď ngomkani uf kəthləm kə chichangani njohməhi. Thlaakə Bulus bassangna kandəsi. Nakna harəfə kəthləm yehsa pədata bingətkən, nakna bassə toltol taa kə dar fidikta.

⁸ A kətəni ngomtani a huri afshi tikkeshchisə oi.

⁹ Hwan kimshaasi thləmkənwa Aftikos sokkən dassa tinkummbata, kəssang bweni kaən. Bulussa dar bassə toltol yimkəna bweni kasat, həmkənnahaya məkkatə tərkətənkən, tərkə fichidə kə murətkən.

¹⁰ Tərkə Bulussa haya kə bədi nat hwaniyu, birkənhi dərkən tərkənnda kapahba ndakənwa: "Mə thla'i hur'i'dengnuniwa mwe tə shisshingtafa.

¹¹ Ngərang Bulus inna huri afshi dəknə chichandə njohməhi chiikən. Nakna shundə təkanda kə wenda bəta kanapədata.

¹² Pədakndə tə kimshi'iyu tə shisshingtafa nangnda kwalə kaən.

Witə Thlata Toruwās kə Miletus

¹³ Kə natani sa'a'ndə kommbawal, yimkanisi kə Asus kəthləm kə tərrani Bulussa mbənniyu nda i tahsandənhi, məllan yarkənwa təsar natna dəta.

¹⁴ Kə batna mbəskani a Asus, tərkanında hur kommbawal dəkani kə Mitilin.

¹⁵ Thlaakani bənniyu bingətle a hur kommbawal bakanı kəllari Kiyos. Iskichitkən changani kə Samas diffitə mundə ərtə pad saakani Miletus.

¹⁶ Tərkə Bulus hurwa ngu thlarəhi Afisa wa, kəthləm mə səbbadə han thlikchada Asiya wa. Məlla weshi kə saaka Urshelima ma mbandəsi a farə Pentikos.

Shuna Bulus Pəktechə a Afisa

¹⁷ A Militus thləntə Bulus, kə Afisa kə ang fichə pəktechə, mbət hwanda kə banda mbəsndi.

¹⁸ Kə batnda mbəsndi ndangnakandəwa: "Kunang tə inchengnuni a shinuni witə soki sokti təkuni, i'səka para njang tə kuni, thlata fari dəfti sareengnə kə Asiya.

¹⁹ Nja sa tor Ləmwanda tə amtitə tə bahmwa'i'nda tə bahhi satti təmbəda bəbi yarəcha Yahudawecha.

²⁰ A malawi mbwa'a i'chakuni le na kəssanda kunişəwa, pad lanaki sakandakunihar a hur nofcha bubwetəfəwa, tə pad la yimkə huraa hura'a.

²¹ Kahhadı hur'i'nda Yahudawecha tə punofcha kə tərndəhi mbanitə Fara, pad kə fərndə kit kə mbəda Ləmwadəngnəm Yəso Kərəsti.

²² Nakənya dəki Urshelima tə bədfa alchita Shemed Chidchid. Pad sinwi'i'na kəsnja mbənniyuwa,

²³ A nakən chedi Chidchidtə Shemedwa, i'səka həmta na pursunachita natsi, tə bahta le naka punji.

²⁴ Chika tə kichu tərwi shisshintengnə nda ən ndiichinwa, ndu kapat ənkə fandengnəwa, mani mbəlla tubwanda tori fəritə Ləmwanda Yəso, le naka bassə kweshcha kusheng shunda kə dar kafata Fara.

²⁵ Nakənya a shiniwa ngusa hurnuni na ngərnatnjuwa, kunangti wiyaandi kuni kəni bassa kuturichita Fara kunisi.

²⁶ Təpad nja sənnanda kunisi bukweya, mwa'u fwara yunengnunisa dar indengnuwa,

²⁷ Kəthləm a səkwi ləkləkchit mbwa'a yaara Farakuni natwa.

²⁸ Mbərampa inchengnuni, təpad uf chaþi dəftə Chidchidchita Shemed kuni, kənuni fa putəhar kə duni mban tə hərəm nofcha, fa kuwur mbanda Fara, fichile mbəssandəna i'ndi'en tə mbəda fwara hwe'en.

²⁹ A shini tə ndatwa ma pədədi funə bəbi nofcha nanda yimta hurnuni, pad ngunda malandə chabəkənwa.

³⁰ Təpad funa hurnuni nanda thlata kənnda shuwun lekta, kəthləm kə kahangndə fa kuwur mbanda Fara kə tləmmantnanda.

³¹ Kəthləm dəkən sokam tə tahhasəffa, kə kuðkuni, hurat məkkan fidiktəsəwa farəsəwa, mallawi mbwa'anda kuni natuni tə amtitwa.

³² Nakənya njang firi kuni bəda Fara, pad tə shuwun kafat'en, le na mbəlla tinandəkuni, pad kə fərangka kuni i tahsandənhi nat tə fichile nakchidchid.

³³ A yahwi zinariya ndu azurfa ndu njelecha yunəwa.

34 Kunang tə inchengnuni a shinuniwa a shidi tor tə harchi'engnəya kəthləm kə kwanayi indengnə i'yahtən tə fichile naka thləmmatna.

35 A hur ichi nat chedadı sakətkənakuni tə ndatwa, sokkən waat kəsuni tor kicheya kəthləm kə kəssangnguni fichilesi nguchik tə alchitafa, kənuni kuđuk pathla Ləmwandə Yəso məllanti ndakwa: "Fər'ənna pədəfa thləthi tə mbəsta."

36 Kə mweshandə Bulus mbutəkichu, kopkənhi hwakən nat tə kandang.

37 Mərkəndəhi tit ufnda, həmmangndafa kəskəndəndəhar i saktəhi.

38 Nakndə tə səbhura, kəthləm shuni ndandənakandəwa ngundangərnatndəwa, thlaakənda dəfkəndəndi kəmbət kommbawal.

21

Pədata Bulus kə Urshelima

1 Kə maltanikandəhi, yimkani hur kommbawaltəkən pədəfakani kə Kos, wendambət pad dəkani kə Rodes, thlaakani mbənniyu pad kə Fatarə.

2 Kə mbəstani kommbawalti na dətə furut Finikiya, yimkanisi pədəfakani.

3 Kə tərkaatani nat Sayifurus, malkanihi tə kukun hishingta, dəkaniban tə pədata həmmət Suriya. Tərkanihaya a Taya, kəthləm a mbənniyu nat kommbawaltəkənna harandə ichi'enна haya.

4 Kə mbəstani fafərkit, sokkanihi mbənniyu mundəmud. Tə mbəda shemedə ndangnda Buluswa məđidə Urshelimawa.

5 Tə kichu kə saatə munchi natani thlata, kənkanihursə tə wita. Thlaakənndə ufnda tə

nishcha tə hwecha dəfkəndə kani kə dəffitə həmta,
mbənniyu kopkanahi mi ama hwankani,

⁶ kanani saktəhi təkanda. Kanani yimta hur
kommbawal, kandang pad ngərangndə'ina huri.

⁷ Kə tubwandani witengnani a Taya, saakani
kə Tolemayis, ndangani ənna fahchənani, səkani
mundə ərtə mbədengnanda.

⁸ Wembətle thlaakani dəkani kə Kaisariya,
yimkani kə hura'a Filibus lə bassa, le nak ərtə a
hur fichile mud taatə fichəharyu.

⁹ Hwechə'ensi fwada kə hantarcha ngwanau-
chit fichəkanda, lanaknda mbu'icha.

¹⁰ Diffitə sət hanmuncha mbənniyu, əbak yunə
lenaka tapəna'a nat thləmkənwa Agabus nakna
Yahudiya.

¹¹ Kə bat Agabussa thləmmatnani, tərkən sahət
kənhura Bulus. Ndəkən kənandən harchi'en,
tə sarəchi'en ndakənwa: "A i'ndat Chidchid
tə Shemedkənya, kichu Yahundawechə Urshe-
lima, nanda kənandə lə sahət kənhuriya, pad kə
fərndəndi kə mbədə punofcha."

¹² Kə səktani kichu, kanang tə nofchi naka
mbənniyu, hwanangani Bulus mə dıda Ursheli-
mawa.

¹³ Ngəmmang Bulus ndakənwa, "Kəthləmmi
natuni sətkichu? Kəthləmmi natuni titə kənuni
səbandə handəkiketengnadı? A tehshifa nga
kənitə dengwama, ndu kə bəllikəficha a Urshelima
kəthləm thləm Ləmwandə Yəso."

¹⁴ Mbəla'uchikani təbrandə yarə'enhiyu,
ngaskani ba, ndakaniwa: "Suku sakta Ləmwanda
kə nəhdənhi."

¹⁵ Diffitə munchəkən tahəskanifa pədakani Ur-
shelima.

16 Funə fafärkitsu Kaisariya dəfkə kani, dəkndə tə kani mbəda Manason lenatani tərtahaya mbət'en, nifékən lə Sayifurustə nakən, nakən ərtə a hur fafärkitti tərkakənyu.

Bulus Didə Urshelima

17 Kə batani Urshelima, thlək fahchənanikani tə mbənfat kaən.

18 Wendambəta pədakani tə Bulus kə mbəda Yakubu, pəktechə fafärkit kanda mbənniyu.

19 Diffitə nda ichakanda, ndəkən mbwa'andəna kandə ərtə ərtə ichi sət Fara a hur punofcha, tə mbəda tori sət Bulus.

20 Kə səktəndə kichu, mwanangndə Fara. Ndangnda Buluswa, "Nednəwa hwanmanani, terə nofchə oi a hur Yahudawechiha firndə kit, ufndə fa sərəh kuwur kussa Musa naknda.

21 A mbwa'a fichə kushengwa kandə ndatwa, sokən lasakagnga Yahudawechihar uf fichile naka hur punofcha wa muhang ndə kussa Musa di. Pad la ndakuwa mə heshafichə hwecheng-nandəwa, pad mə kurində tormurteng nandəwa.

22 Nakmasətwa kəniya chu? Kəthləm nanda sək kushsheng bədeku.

23 I naksi su i ndutani kə səna. Nofchengnanisə fwada, fichile ak ichimi.

24 Haru nofchiniyu kə əuni sapandə fadengnunidi, kə kwanə i la kwantəficha, kəthləm kə həssang ndə kanda. Tə kichu nat ficha səndə tə ndatwa, i mbwa'andə ficha kanda nga kitchitsuwa, pad nakndanat nda sokən naka kuwur i mbutə kustəkən.

25 Pad punofchi fərkəkit, a thlinani əlwer tepi thladanihi, məngəmidunifa kə səmmuni

i'thlandəficha dəhhachiwa, tə fəllawichitta, tə chi i'bekrandəfichə burat'en, pad tə chi thlu tə fwar'en.

26 Bingətkən Bulus tərkən nofchəkən, sapang-fichə kandaðə ufnda. Yimkənnda kapat hura'a Fara, kəthləm kə sənaən farə nəhata sapteng-nandadi, a fari nat ficha fər poffən kəthləm chikawuni.

A Kəssafichə Bulus a Hur Kapat Hura'a Fara

27 Kə nat mundə muðfa yah nəhata, Yahudawechi baka həmət Asiya nakndə Bulus a kapat hura'a Fara. Ndəkən chikandəndə terə humkən ufnda, kəssangnda.

28 Naknda hwata kannda ndatwa: "Nofcha Isra'ilə, kəssamnakanisi! Le nifiya lasakaən bəbi'ichadı kə dar nofchengnəm chika ayi, kənambwa'anda chika wuni, kə njirndə kussa Yahundawecha. Lashuwungkən bəbi'icha dar kapat hura'a Fara, pad latəkmaən kweshcha mbədihi chidchidya tə mbəda battə punofcha hurkən.

29 Kəthləm soh ned ndə Tarofimus lə Afisawata, kanda mbət ərtə a hur həmtə, tərkəndəwa Bulus yima kapat hura'a Fara tə ndi.

30 Chatkichuyu shekdəng in'ndə həmtə, baknofchə tə rahtə ufnda, kəssang ndə Bulus kahkəndənda kish, a hur kapat hura'a Fara, chatkichuyu ngəllang fichə mikətəncha.

31 Kanda dar yarə bəllanda, saakə kushengkəna mbəda kapat ləthlərhwata, ndatwa kim Urshe-limahi tə thla hur in'nda.

32 Chatkichuyu harkən fatlhərhwecha tə pəktat fatlhərhwecha Roma, rahkənda hai kə mbədi nat

ngomnofchökən. Pad kə natndə fathlərhwechökən tə kapat nanda malang ndə təp Bulus.

³³ Bak kapatnandə nduk kəssaən, ndakənwa kə kənnang ficha, tə chalalochə chap. Kanna sahtəwa ndu wunnakən, tə i pad səttən.

³⁴ Thlaakə terənofchiyu naknda muh hanhara, ndakfunuwa kəcha, nak funəndatpadwa kəcha. Kəthləm yakat thlahur in'nda hullada mbəssandə dərshuwunkən, ndakənwa kə dafichə tənda hura'a fathlərhwecha.

³⁵ Kə saatə Bulus kəmi tərtə, tərkə fathlərhwechökənnidi kəthləm thlahur'ında terənofcha,

³⁶ Yakat nofchə oi kuwurkəkanda, kanda hwata tə ndatwa: "Bəllamən!"

Shuna Bulus Nofcha

³⁷ Kə natndə nduk yimtə tə Bulus kə hura'a fathlərhwechökən, ndəkən ndandəna kapatnandəwa: "Ni mbəlla shunutəwa?"

Ngərkə kapatnandətəkənsuwa: "Awi la mbərku Helenanciwa?

³⁸ Awi nga sokən naka Ləmasarawatwa, naka a hurechi mbərkəhi humang thlahur'indəyuwa, kahkə nofchə aru kumchit kum fwada fa bəlfata kə loktarəyuwa?"

³⁹ Ndəkən ngəmmmandə Buluswa: "Ə, njang Ləyahudawata naki a Tarsus, a hachahai Kilikiya. Njang baki həmədī səntəficha, nija hwanuta malitən kə shunayi nofcha."

⁴⁰ Kə fərandən mbanda, thlarkə Bulus kə mbət thlara, thla'anghara kəmbədə terənofcha kəthləm kə ngasndə ba. Kə ngastə ndə ba, shunaən kandə tə mi Aramayata, ndatwa:

22

¹ "Hanmanchina tə shinchna səkamnji, kə mbwa'ayikuni issəka kəthləm kə chedayikuniwa suwuni'ənwa."

² Kə səktəndəndə shunadəkandə tə mi Ibraniyanci, ngaskəndə ba.

Ndəkən ndatənwa:

³ "Njang lə Yahudawat naki, ngətkəfichinja Tarsus, a hachahai Kilikiya. Nat təkiku mwanki həmmədiya, pad sakikəfichə changkathar tə mbəda Gamaniel, le sakikə ichəhar uf kə dar sakta kakechengnəm. Lə sərəhki kuwur Fara, nda i uffuni lə sutuni a ɓukweya.

⁴ Bahhadı fa kuwur mbanda Yəso, pad lanaki ɓəllandəkanda, lanaki kənandə nofcha nda hishcha tə nishcha, la muhki kanda hur pursuna.

⁵ Kapat pərist tə pəktat fasakmicha, tə fa həmmbanicha, na sheta kə darna. Mbədengnandə thlitti ɗelwer kə mbəda fahchinəm Yahudaweche, thlaaki pədakə kə Dimaska, kə thləm kə hari fichile naka mbənniyu, kə bitəkanda Urshelima a kənnda, bah nanda fəraa pwane kanda.

Bulus Mbwita Tərtə'ennhi

⁶ "Nja dar pədata, kə saati nduk tə Dimaska, kana hur fara sata, chatkichuyu ɓak ɗwachita afshi, finikən.

⁷ Həmkənhi kə hachahaya səkki ɓurata dítəwa: 'Shawulu, Shawulu, i'mi natu fəri pwancha?'

⁸ Njang pad ngəmayiwa, sokən wuni, Ləmwanda?' Ndəkən dítənwa: "Njang Yəso Lənazaratta, le natu fəra pwancha.

⁹ Pad fichəle naka thləmmatna, neçdi ɗwaachikkən, nattəkiku sukundə ɓurata lenaka shundə tə njiuwa.

¹⁰ Ndakiwa, mənati sətta Ləmwanda?" Ndəkən ditə Ləmwanduwa, thla'u kə yimna Dimaska, a mbənniyu nat ficha mbu'u i tahsandə fichəhi kə sənna.

¹¹ Kə hullandi nat mbəta kəthləm dwaachit hwadiyu, thlaakə fichile natani mbət ərtəyu kəskəndə harengna, saaki kə Dimaska:

¹² "Yunəsi nat thləmkənwa Hananiya, la kuwur Farə nakən nda iyarandə kus hi, lela shunang Yahudaweche nat kə səkndəndi fichile nak tə sokta mbənniyu.

¹³ Bakna mbəsnji, thlarkən nduk tə nji ndikənwa: "Shawulu hwanya thlu natmbədeku." Chatkichuyu naki nat mbəta nakindi.

¹⁴ Ndakənwa: "Təd Fara kakechengnəmsa kəthləm kə sənnə sakti'en, kə nana lə kachita kə səknə shunda mi'en.

¹⁵ Kəthləm kə sənna lə sheta'en kə mbəda nofchə nat kə dər i'natu, tə'i'səktu.

¹⁶ Nakənya mənatu puta? thla'u, kə sukə fichə baptisma kəthləm kə sapang fichə bəbfadəkudi, tə mbəda at thləmkən."

Ed Fara Bulus kə Mbəda Punofcha

¹⁷ "Kə ngərandi'ina Urshelima, naki hwanda a kapat hur'a Fara, bək ən nda sənnata mbəsnji.

¹⁸ Naki Ləmwanda, nangna nditəwa: "Suledled kə chenakisha Urshelima, kəthləm ngunda thlət sheta e'ku kə darnəwa."

¹⁹ Njang pad ndakiwa: "Ləmwanda, kandang tə inchengnanda a shinnda i səka kətən humta Yahudawechehi, a kənnadi fichile fərkəkit kəmbədeku, pad a təppadi kanda.

²⁰ Kə thlərandə fichə fwara Istifanusa di, lə sheta ti e'kuyu, njang ma njang kitta mbənniyu,

nja kuwur i sət ficha, nja pu njelecha fichilehar bəlangyu."

21 Ndikənwa: "Thla'u pudu, ni thlənsa langna kə mbəda punofcha."

22 Terənofchəkən naknda kathləmata Bulus, bakna mbu shuniniyu, məlla dər mbu'ichiniyu, thla'ang ndə hwata kanda ndatwa: "Bəllamən! Sakamən witə nifihiya təkishita, kamusi kə nan tə shisshingtəwa!"

23 Naknda hwata nak nda muhandə dəsupchengnandədi, naknda thla'andə tənnata,

24 Kəthləm ndəkən Ləmbanita fathlərhwata shuwunkən tə ndatwa, kə də fichə tə Bulus kə mbədi la soktə fathlərhwata, kəthləm kə təpangnda kə sənndə isək nat nofcha hwanda kicheya.

25 Kə kənnandənda kəthləm kə təppangnda, ndang Bulussa kapat ləthlərhwatkənna Roma lenak kit nduktəndi: "Awi, hur kus keekesi kə sangnə ən ndu kə təpang ficha nifi naka hanhura'a Romawecha nga tə sang fichə kitasəwowa?"

26 Kə səktə kapat ləthlərhwata Roma kichu, dəkna mbəs ləmbanikən ndənwa: "Mənatu yarəsəta? Nifiya hwan Roma nakən."

27 Bak kapat nanda mbəs Bulus ndaənwa: "Mbui'tən kit, sokən hwan hachahai Roma wa?" Ndang Buluswa, "Ə."

28 Ngəmmang kapat ləthlərhwatkənwa: "njang tə handəbəltə oi mbəsti nata hwanhəmta. Ndang Buluswa: "Njang dəkən ngəttəfichə nji."

29 Fichile naka yarə tawasəndi chatkichuyu mbahkəndə difi'in. Kapat ləthlərhwatkən kəsəntənwa Bulus lə hwan hachahai Roma nakən lechəkən, pad teppa kənnada.

Bulus Mbanita fa Sakmicha

³⁰ Ké wentə mbætta, bak kapat lèthlərhwatakən yahkənsa sən kachit i sək bat Yahudawecha muhanhar Bulus, bakna kwasandəhi, mbukən tə kapat burat ndatwa, i səka pərischa tə fasakmicha kə ngomndəhi. Bakən tə Bulus kə thlarnka mbanitənanda.

23

¹ Thlaakə Bulus nakna kəlandə fa sakmichəkən, ndakənwa: "Kunang hwanmanchina, kə bukweeya a hur handəkiketengna mwa'u ən'sə ngwedechin ndu ənat tlahur'i'ndə kə dar nadengnəhi a mbanitə Farawa."

² Ké səktəndə kichu, thlaakə Hananiya kapat pərist, ndəfkən fichile nak nduk tə Bulus, kə təpndənda mi.

³ Ndak Buluswa: "Sokən kohat nifa! Sokən tlari pa'anda fichi fur kurrata, sokən ma na Fara təpsa! Sokkuhi kənna si kitasi kə dar sakandada Musa, a landəfku kə təpfichi nji, i nguchik keeke a hur sakakənnadī."

⁴ Fichile nak kikit mbənniyu ndangnda Buluswa: "Kapat Pəristsa Farə natu era?"

⁵ Ndak Buluswa: "Hwanmanchina, a sənwiwa məllan naka kapat Pəristwa. Kəthləm a yeradfficha a hur shunda Farə, ndatwa: "Mə erinə ləhəm mbanita nofchəwa."

⁶ Ké səntə Buluswa, funə Sadukiyawechə funə pad Farisawecha, thla'a'ən burata hur fasakmicha, ndakənwa: "Hwanmancha, njangma lə Farisiyawat naki, Hweya Farisiyawa. Andiya kəthləm difi inndə kə dar thlata məmatcha ndəkən sək natuni sakimiya."

7 Kə mbudtən kichu, thlaakə halə'i'nda tinnda Farisiyawecha tə Sadukiyawecha, sakkə ngomnofchəkənhı kurutkən chap.

8 Ndak Sadukiyawechuwa, thlata məmatchəsuwa, mala'ikachisəwa, ndu Shemedə. Farisiyawecha kandang ngəmmandəwa neesi nat məkkanwa.

9 Thlaakə kapat sheka'inda naknda shundə kə afshi, funə malndəmchə fa sakandə kussa Musadi, Farisiyawecha thlarkəndəhi kit, naknda halə'innda, ndakndəwa: "Kanang a mbəssawani bəbi i'sət nifyawa. Mbahya yunə Shemedə ndu mala'ika shunangnga."

10 Kə thlaatə halə'inkən kaən, lechik kapat lə thlərhwatkən kəthləm məni nda thləthlahhandə Bulus hi. Fərkən mi təndatwa, fathlərhwatkən kə tərndahaya kə thləndə Bulussa də tə alchita, kə bandə təndə kə mbət sokta fa thlərhwata.

11 Sək fidikta thlarkə Ləmwandə nduk tə Bulus, ndakənwa: "Du mban tə alchit handəkiketa, nda i fərtu sheta kə darna a Urshelima, kichu pad kamkəsi kə fərnə sheta darna a Roma."

Shid Fichə Bəbi Sakta kə Bəlang Fichə Bulus

12 Wendambəta, Yahudawecha tahəskəndəfa kəthləm kə ballangndə Bulus. Akndə ichəmi tə ndatwa, ngunda səmtəwa ngunda satwa, se ma bəllandə Bulus.

13 Fichile sək bəbi tahasinifyu, pədanda nifəhi kumchit fwada.

14 Dəknəda mbəda pəktat pəristcha tə fa həmmənbanita, ndakndəwa: "A eddfani kapat ichimi tə ndatwa, ngani səm'ənwa ngani sat'ənwa sema bəlladani Bulus.

15 Kəthləm kichu, nakənya kunang tə fasakmicha, hwanamən kapat lə thlərhwatkən, kə əaən Bulussa kuni, nda tə yahunisi kə ngəruni sahamihar kaən, kanang pad tehshanifa kə bəllangngani kana sata."

16 Kə səktə hweya hwanman Bulus witə tahasifə nanda sita, dəkna yimta mbət sokta fathlərhwatkən mbwa'angna Bulus.

17 Bulus akən yuna hur kapat fathlərhwata Roma, ndakənwa: "Du tə hwankimshi'iya mbanitə kapat fathlərhwata, shundəsə yahtənsa mbwa'anda."

18 Kapat ləthlərhwatkəna Roma tərkən hankimshikən, dəkən tənda mbədə kapatnanda. Kapat ləthlərhwatkənna Roma, ndakənwa: "Bulus hwan pursunatiyu, aknji, hwanikənwa kə bitə hwankimshi'iya mbədəku, kəthləm ənsə natna mbu'uta."

19 Kapat ləthlərhwatkən kəskən hara kimshikən, kahkənda kəlar, sahaən miya əubweeta: "Mənani yahtusa mbwi'itiyu?"

20 Ndang kimshikənwa: "Pəktechə Yahudawechə tahsandəhi, nanda hwanuta kə dangnə Bulussa kanda mbanitə fasakmichə ishki, nda yahkəndə kə ngərndə tausandə shuwunkən'enhi kaən.

21 Pad mə ngəmmanna kandəsəwa, kəthləm pədəda nifəhi kumchit fwada kanda əuwetndi kanda kat kə bəllangnda, pad tepe edəndə i'chimi ndatwa, ngunda səmtəwa ngunda satwa sema bəllanda. Nakənya a tehishndəfa, ngəmteku ndak nannda puta."

22 Kahhang kapat Ləthlərhwatkən thləmata

hwankimshikən tə ndatwa: "Mə mbwa'ana yunuwa mbu'i'nə shuniyawa." Kalkəndəhi kə pəðan.

Thlinda Bulus kə Mbəda Ngomna Felis

²³ Kapat ləthlərhwatkən akən pəktat fa thlərhwechəkənna Roma chap, ndangnakandəwa: "Tahsamfa dufkuni Kaisariya, hwanthlikən hanherta i'fidikta tə fa thlərhwechə kumchitkum chap, tə kumchit mud fa pəpirishcha, tə fa thlərhwat kumchitkum chap fa mbat tə pela."

²⁴ Kə kuni pirshihar le nat Bulussa pərtəsi, kə dunitənda mbəda Ngomna Felis ngwalngwal.

²⁵ Yarakən delwer nda iya:

²⁶ "Thlata Kalaudiyas Lisiyas,

Kə mbəda lə mwandə Ngomna Felis. Ndat ən oi.

²⁷ Nifiya kəsandə Yahudawecha, ndukndəhi kə bəllangnda, thlaaki ledled tə fathlərhwecha thləkindədi, kəthləm a shikiwa məllan hwanhəmət Roma nakən.

²⁸ Yahkisə kə səki isətən nannda təramifa, dəkitənda mbanitə fasakmichengnanda.

²⁹ Baki mbəssandəwa naknda təramifa kədar shuwun sakandengna nda dadi, kəthləm i'sətən saawa dəffandafə kə kənangnda ndu kə bəllangndəwa.

³⁰ Kə mbu'i'təfichiwa bəbi ənsə natficha yarandəfa, chatkichuyu thlənukindi. Ndəkən ndandə fichile muhkə hanharkənwa, kə dənda mbuta mbanituwa i'nat ndə sətən ndəduwayu."

³¹ Kəthləm ndəkən fa thlərhwatkən tərkəndə Bulus, nda i mbwa'andə ficha kanda, dəkndə təndi kə Antifatiris a fidikta.

32 Bingngitkən malkəndə fa thlərhwatkən fichile la pər kə pirishcha kə dənda mbantəndi, kandang pad ngərangndə'inna mbətsoktengnanda.

33 Kə bat fathlərhwatkən, fichile la pər kə pirihcha saakənnda Kaisariya, fərangndə delwera ngomna, malkəndə Bulushi a hurhar'en.

34 Kə changkandə ngomna delwertəkən, sahaən mi Bulus ndu bakna həmmət mi? səkənwa bakna Kilikiya,

35 ndakənwa: "Ni kathləmmata shundeku, a fari batfichile muhkə hanharwa: "Ndəkən fərtə ngomna shunda kə ngəllangficha, a huri kuturichita Hiridus le tintən. Kə puufichindəhar.

24

Mwih Yahudawechə Hanhar Bulus

1 Diffitə munndə ndurman kapat pərist Hananiya, bed tə funə pəktechə, Pad tə yunə ləmbər shunda le nat thləmkənwa Tartulus. Kəthləm kə muhndə hanhar Bulus a əbanitə ngomna.

2 A yimang fichi Bulussi, Tərkaakə Tartulus muh hanhar Bulussa əbanitə ngomna Felis, ndakənwa: "Nakən tə bədə səndeku sandə fichi kachitnofchengnəm, Pad kəthləm lakəllaku langnga, ndəkən sək tahəstə fichi ichi oi fichile sokka kachitta nofchengnəm.

3 Nofchengnəm chika ayi kanda su usoko nga sərtəfuwa.

4 Pad kəthləm mə səbadı hanthlik chikən eku'ndəwa, nja hwanuta hur kachideku Kə kangnə thləmmata i ngudəh nattani buta.

5 Mbəssadani ndatwa nifya lə bat tə tlahur'inda, lanakna bat tə tlahur'inda thlerə

Yahudawecha, chika təteni a hur kishita, Pad məllan nalə mbanita i leki la atfichiwa Nazarawa.

⁶ Ked kə təkmaən kapat hora'a Fara di, Pad a kəssangngani.

⁷ Pad Lisiyas lə banita, bakan thlətnadadi harengnani tə alchitta.

⁸ A diftə fa muhhanhar nifiya kə banda banituwa. Ma usanə mihar sokən tə i'ndeku, nu mbəlla sənda mbəd'en nat ichi nattani muh hanharkən.

⁹ Yahudawecha kwiyirndə diffitəkən kichu. Ngəmangndəwa, nak ənnatkən kichu.

Hərka Bulus Fat'enna Mbanita Felis

¹⁰ Fərang ngomna mba shunda Bulus, ndəkən ngəmandə Bulus ndakənwa: "Ni hərkandə indengna tə chidchidchit handəkiketa, kəthləm shiniwa shidnə hurechə oi, sassa kiita nofchiya.

¹¹ Ma tausanəhi nu mbəssandə wa, mbərawa munndəhi kumngərənsəchapwa, Kə pədati Urshe-lima ka hwanda.

¹² Fa muh hanharnətiya tamunda mbəssitə nja halə'i'ndə tə nifəwa, ndu nja thla'andə hur'i'nda nofcha kapat hora'a Fara ndu a mbət humta Yahudawecha, ndu a hur həmətkən.

¹³ Ichi nat'nda mbuta dar i'ndengnə nakənya ngunda mbəlla fəru səndəwa.

¹⁴ Ən ərtə ngəmandi, ndəkən naka nja kuwur Fara kakechengnəm tə mbanda nofchi la kuwurkə Yəso, la atfichiwa Nazarawa, lənaki fərkitta dar ichi uf yarandə fichihi nda i lasakandə Musadi pad tə laulawechə Tapənecha.

15 Nja dəf handəkiketa mbəda Fara, nda i nat fichileya səta, ndatwa, naficha thla'andə məmatcha, fa kafata tə fa bah kafat nat.

16 Ndəkən sək pware lanati kweetəhi a handəkiketengna, kə soki nga kweedechinna mbanitə Farə tə nofchəwa.

17 Pad diffitə hanhurechə ngudeh, bakiði kə Urshelima kəthləm kə fəripoffən kə mbəda nofchengnəm, pad tə thlər icha.

18 Nja hur sət kichu, mbəssikənda shepidi a hur kapat hura'a Fara, nga tə ngomnofchəwa, ndu thla hur'i'ndəwa.

19 Funə Yahudawechəsi a hachahai Asiya fichile naka mbənniyu, kandang kamkəsi kə banda mbanituwa ka muh hanharna, ma shundeng-nandəsi kə fadenga.

20 Mangakichuwa malamən nofchiya kə mbundə i mbəssitəndəsi a fari thlartihi mbanitə fa sakmicha.

21 Manga kə dar i'ərtə mbwa'andi kish tə alchita fari thlartihi mbanitənandə ndatwa: "Lenaka dar thlaata məmatcha, sək nati mbanitənuni bukweya."

Kubla Fichi Bulus a Kaisariya

22 Felis pad nakən tə sakət sinnda kə dar mbanda Yəso, thlaraən kandəhi, ndakənwa: "Sema bed Lisiyas ləmbanitə kwadən kani thlandə kiita engnunihi.

23 Ndəkən fərtə Felis shundə kə mbəda kapat ləthlərhwata Roma, kənna pu Bulus har, Pad kə fəradə pwene oi wa, kə njada shikechəkən kə banda mbəd'enwa, ndu kə kəssangndəsuwa.

24 Diffitə hanmunchikən ɓaknda Felis tə nuhkən Durusila, lə Yahudawata, a thlənkən kə ɓa fichi tə Bulus, a kaən thləmmata kə ɗar shuwun kitchita Yəso Kərəsti.

25 Térkaakə Bulussa fər sakətkən kə ɗar kitchitta, tə pəda yah ənat alchitta fat hi, tə farə bahhi naka batyu. Səkkən kichu kəsang lechit Felis, ndangna Buluswa: "Nakənya ngəran'in. Ma mbisshi mbanda ni atsa."

26 Məlla dəf handəkiketəsuwa na Bulussa fəraa handəbəlta, ndəkən səknat Felissa nata atndə no-knok kəna shundə təndi.

27 Pad a diffitə hurat chap, sək Fokiyus Festus kə ngomna kə kwar Felis. kəthləm Felis məlla kat chidchidachita fwara mbanitə Yahudawecha, ndəkən sək maltən Bulussa pursuna.

25

Thla'a Bulus Muhanhar'en kə Mbanitə Kaisar

1 Diffiti munndə məkkən, saakə Festus kəthləm kə kəssən tor ngomnachita, thlaakəna Kaisariya pədakna Urshelima.

2 Pəktat Pəristcha tə fa həmmbanita Yahudawecha, dəknda muh hanhar Bulussa mbəd'en.

3 Hwanangnda, kə ngərang fichi Bulus kə Urshelima, kəthləm a tahsandəhi wa nanda bəllanda mbanda.

4 Ngəmang Festus ndakənwa: Ndif fichi Bulus hi a Kaisariya, njang tə i'ndengna nja tərtəhurwa ni dətta mbənniyu hanmunchiya.

5 Dəkən ndatən padwa kəthləm kichu, pəktechengnuni kə banda tənji, ma nifiya ənsə səttən nga keekewa, Kə banda muh hanharkən.

6 Mbərawa mundəhi fodfodə ndu kum a mbədengnandəwa, ndəkən ngərandən'ina

Kaisariya. Bingngitkən sokənna mbət sokta'en i'kiita, thlənkən kə ba fichi tə Bulussa mbanitəkən.

⁷ Kə bat Bulus, Yahudawechi baka Urshelima thlaakənda taurangndəhi, naknda battə muh hanharengnandə oi kədarkeren, naknda cheka fəra pwanchə kaən, ichi mbutənda ngunda mbəla mbu kakatitəkənwa.

⁸ Pad Bulus hərkaən fat'en ndakənwa: "Njang sawi bəbi'ən sakta Yahudawechuwa, tə pad sawi bəbi'ən kapat hur'a Farəwa, pad sawi bəbi'ən Kaisarwa chika ngudehwā.

⁹ Yahkə Festussa təraandə handəkiketa Yahudawechəhi, sahaən mi Buluswa: "Ndunu ngəmtəfa kə dəna Urshelima kə sukə fichi kiitasa mbanitəna kə dar ichiniyu.

¹⁰ Ndak Bulus wa: "Njang kittə mbanitə kiita Kaisar, a mbədya kamkəsi kə sikə fichi kiitasi. Sawi bəbi'ən Yahudawechiwa, sokənma shinnə kichu kaən.

¹¹ Ma njang la sək i kamuchiksi, pad mashidi bəbi'i saaka kə bəllikə ficha, ngi cherifa kə bəllikə fichəwa. Pad manga kitchitsə kə dar muhhanhari nat nda muhta darnəwa, Pad nga nifəsi na mbəlla fərnja mbəndengnandəwa. Nja hwanda kə thla'ang fichi muh hanharengna mbanitə Kaisar.

¹² Diffitə yarandə icha nda Festus hi tə fa sakmichi'en, ngəmkən ndakənwa: "Makichu hwanu kə thla'ang fichə hanhareku kə mbənitə Kaisar pad natu pədata."

Bulus a Mbanitə Agiriffa tə Banis

¹³ Diffitə hanmunchə dimek, Agiriffa kutura tə Banis baknda Kaisariya kəthləm kə sangndə marapa Festus.

14 Nakən nanda sət hanmunchə oi a mbənniyu, ndəkən bat Festus tə shuwun Bulus kə mbəda kutura. Festus ndakənwa: "Nifəsi malitə Felis hi a pursuna.

15 Thlahmbədi nati a Urshelima pəktat Pərischa tə fa mbanicha Yahudawechə bıkəndə muh hanhar nifiya, hwanikənnda kə thlang fichi kiitasi.

16 Pad ndayi kandəwa, kanang Romawechə sənwanihi tə sa kiita le sək bəbi'ənwa, sema bedindətəndi kə mbəda fa muh hanharkən hwanitə tə hwanita, pad sema fəraa fichi mbanda kəthləm kə hərkaən i'ndi'en kə dar muh hanhari sət ficha.

17 Kəthləm kichu, bək nda mbədya rəmmə tə ndi, a səbawi hanthlikənnadəwa, bingnetkən sokki mbət soksakmiya, dəfki ke bafichə tə nifəkən.

18 Kə thlaatə fa muh hanharkən, bundə tə muh hanharkən kə dar bəbi i nati yarə kə darkənwa.

19 Nakən shuwunchengnandəsi le fəruchit ndə kitsi kə dar Bulus, kə dar tər mbandengnanda, tə yunə wa Yəso le mərka, Pad le thlartə Bulus tə alchitwa məllan tə shisshingtafa.

20 Njang pad mbahki i nati tausandə ichihiya, sahayi Bulus ndu nan ngəmtəfa kə dəka Urshelima kəsang fichə kiitasi kə dar ichiniyu.

21 Pad kak Bulus kəthlarang fichə shundə'enhi, Kaisar kapat kutura kə thlaən kiita enhi, fərkən shunda kənna ficha pundəhar kə fari nati thlənnda kə ndang ficha Kaisar.

22 Agiriffa kutura ndangna Festus wa: "Njang ma ni bata kathləmmata nifiya tə i'ndengna." Festus ndakənwa: "Nu səkndə ishki."

23 Wendambəta Agiriffa tə Banis yimkəndəsi tə mwanda witə i kuturcha, bək ndə tə pəktat

fa mbecha tə pæktecha həmətkən. Fərkə Festus shundə təndatwa kə yimang fichə Bulus kə kəttən sakmiya.

²⁴ Ndəkən ndat Festuswa: "Agiriffa kutura, nattə nofchi natəm tə kandə rəmma, a nifi bitə nofcha Yahudawechə hanharkən kə Urshelima, tə mbədya pad, Kanda hwattə ndatwa Kammusə kə malfichi ndi tə shissingtəwa.

²⁵ Pad njang nuwi i səttən le saaka i bəllandəwa. Nakən pad məllan tə i'ndi'en ked tə ndatwa kə ngərang fichi kita'enna mbanitə lə mwandə Kaisar, ndakiwa ni thlində təndə mbəd'en.

²⁶ Pad nga kakati tə shundəsi nati yaranda kutura Roma lə mwandəsəwa. Kəthləm ndəkən baki tə ndi kə mbanitənuni, kapatkənna mbanitəwa sokən Agiriffa kutura, kəthləm diffitə usamihar ndu ni mbəs i nati yarata dərkən.

²⁷ Kəthləm njang a na ndengna, mbomchita kə thlən fichi hwan pursuna, nga tə ched fichi bəbi ichi sətənwa."

26

Hərka Bulus I'ndə'en a Mbanitə Agiriffa

¹ Ndang Agiriffa Bulus wa: "Fərrufichi mbanda ke hərkangnə i'ndeku." Thla'ang Bulus hara, tərkaakən shunda ndakənwa,

² A shidi sa'a, naki hərkandə i'ndengnə bukweya a mbanitə Agiriffa kutura kə yakat shuwunchi mbutə Yahudawechə kə darna.

³ Sokkən lə mbərtə naku sən ə'nat sətta Yahudawechə tə ichi lanatnda halə'i'nda dərkən. kəthləm kichu nja hwanuta kə kikənnə thləmmata tə kərəsta.

4 Nat Yahudawechha shinndə witə soki sokti njang kə hwankimsha'a, thlata tərkakənna həmtengna pad tə Urshelima taakə ɓukweeya.

5 Shinndə nji kə soh, pad ma yehndəsi nanda mbəlla fər sheta ndatwa, naki hur humihi sherkə tə kuwur kus a hur tər mbandengnəm, sokki kələ Farisiyawata.

6 Nakənya njang kitta mbanitənuni kəthləm kə sikə fichi kiitasi kəthləm diffi handkiketengna kə dar nəhhata dəf shuni fərandə Fara kakechinəm.

7 Dəfshuwunkən naka kachitnəm kumngərənsə chap dəfkəndəsi mbah nanda nat nəhatə'en, pad nak nda kən hursi tə kuwur Fara nda fidiktə tə fara. Sokən kutura, kəthləm diffi handəkiketa dar nəhata dəfshuniniyu, sək nat Yahudawechha tərimifa!

8 Mə səka a nadengnuni bahwanatwa na Fara thla'andə məmatchəwa?

9 Njang tə i'ndengnə soh kəllayi nda keeke kə si ichə oi, kənji shunda Yəso lə Nazaratta kə dəka mban.

10 I səti hacha a Urshelima, a mbishi alchita mbədə pəktat pərist cha, kəthləm kə kublayi fa tər mbandə oi kə pursuna. Tə Pad fari nat ficha bəlandə kanda nja kuwur diffitənanda.

11 Lafərayi pwancha kanda mbət humta Yahudawechihi lədəfki kandə kə shuwunndə bəbishundə kə dar thləm Yəso. Kəthləm lanaki kəs komlə tə kandə kaən, lə naki kuwur kandə kə funə həmchə somsomən kəni sa pwanchə kanda.

Bulus Mbu'tə Kusheng Təbətə'enhi

12 Ficha hur sətkichu, farəle nja pədata Di-maska, tə yahta pəktat pəristcha tə yarat delwerti fəritənda.

13 A hur hwatfara mbanda, Sokən kutura kə nanəhi, nedì ñwachita le sherangnga ñwachita hwatfara, finkənna afshi taurikənhi njang tə shikechi witengna.

14 Uffani həmkanihi hachahaya, Səkki burata nditə tə mi Ibraniyanci, 'Shawulu, 'Shawulu, Kəthləmmi natu fəri pwancha? Nanna fəra pwene i'ndeku tə sət atikrechit tə nji.'

15 Ndakiwa, 'Wunnaku Ləmwanda? "Ndikə Ləmwandəwa, 'Njang Yəso le natu fərapwancha.

16 Pad thla'u kə thlarnəhi kit. Chedki fandengna mbədəku kə dəffisa kəllasi tora, pad kə fərnə sheta kə ichi natu kə ñarna, pad tə ichi nati chedutə kə mban.

17 Ni hərkuta mbənda nofcheku tə punochə pad. Ni thlinsa mbəda punofchəkən,

18 Kəthləm kə i'nangnə hwanichengnaðəhi, Kə təbərndəhi a hulta kə ñwachitta, pad tə thlata alchita shədan kə alchita Fara, tə kichu nannda mbəskabidi ñar bəbichitfecha, tə mbəs'ənhar nat tə fichile sokkə chidchid kəthləm a firndə kit kə mbədengna.

19 Kəthləm kichu, sokən Agiriffa kutura, a cherwi kə fərayi mwanda ənnda sənnatəwa baka haiya afshi kə mbədengna.

20 Tərkaaki basanda nofchisa Dimaska, kani sanda nofchəsa Urshelima chika ayi a thlet həmmət Yahudaweche, sayi punofchəsə pad, ndatwa kə tərdəhi kə təmərdəhi kə mbəða Fara, kə səndə ichi nachetəwa tirdəhi.

21 Ndəkən sək kəssitə Yahudaweche a kapat hura'a Fara, naknnda kat kə bəllikənnda.

22 Pad kəssikə Farəsi kə nakənya, ndəkən nati mbədya kəni fər sheta kə bəða pəktechə tə hwecha.

Nga ənsomən nati mbetuwa, se i nat Tapənnnecha tə Musa ndatndəwa nan səta,

²³ Keekesi Kərəsti kə san pwane, kə sokka tərka thlata məmatcha, Kəthləm kə ban tə dwachitta mbada nofcha, Yahudawecha tə punofchə nat."

²⁴ Bulussa dər hərkandə fat'en Festus thlaən burat tə alchita ndakənwa: "Bulus, luwurchə naka tərutəwa! Yakat changngandeku təb'radə i'ndekuh!"

²⁵ Ndak Bulus padwa: "Festus ləmwanda, nga luwurchətərikəwa. Kit nati mbuta a hur i'nda.

²⁶ Pad kutura shintə ichi natya, lə naki shunandə lechitfəwa. A shinisəwa kileesa ichini natyu, kəthləm nga bəweetə sət fichiwa.

²⁷ Agiriffa kutura, a firnə kit tə Tapənnnecha? A shiniwa firnə kit."

²⁸ Ndang Agiriffa Bulus wa: "A hur hanthlikchi dimekya yahtusa ləmnji kəsi Kərəsta?"

²⁹ Bulus pad ndakənwa: "Chika hanthlikchə dimek, ndu njang ndu nga njangwa nja hwandə tə ndatwa kədəf Fara mənida sokən dəngwa, nat tə fichile naka səknji bukwəya, kənandə nda i'nati, nga nat tə chalalotiyawa."

³⁰ Thlaakə kutura, kichu pad ngomna tə Banis tə fichile natndə dəndassa mbət ərta.

³¹ Cheknda kishsha mbət kiita ndangnda ndaniwa: "Nifiya sutə i'kamkəsi kəkuəlang fichəwa, ndu kə bəlang fichəwa."

³² Ndang Agiriffa Festus wa: "Ma nga i'nakən nifiya thla'a də muh hanhar'enna əbanitə Kaisar wa, ma kə kalfichəndəhi."

1 Ké tahsandé fichi kanihi hur kommbawal ké thlaani ké thlet hëmmët Italiya, Ndekén fërtëdë Bulus tè funë hwanchë pursunacha a hara kapat lëthlérhwata Roma le nat thlémkénwa Yuliyus, erta hurfa thlérhwatkéna Kaisar Augustus.

2 Yimkani kommbawal tè le i Adiramitiyum, le taheské thlaata ké thlet hëmchi naka këllarë Asiya, Tërkaakani wita. Aristarkus lë Tasalonikata i hachahai Makidoniya, mëllan tékem.

3 Bingëtkéna kana Sidon. Yuliyus chendaen kafata Bulus, ké dëka nat shikechikéna, ké këssangndësi.

4 Thlaakani mbëdfa hur kommbawal nak rënn'a bahhandé kani. Këthlém ndékén dëkani tè diffitë tingring Sayifurus mbëdfi nguchit rënnaa tè alchitsi.

5 Diffitë chefëngnanikishha hawurkén le nak nduk tè hachahai Kilikiya tè Famfiliya, Saakani Mira hachahai Likiya.

6 A mbënniyu kapat lë thlérhwata Romawecha mbëskén kommbawalla Alekzandariya lë dëta hachahai Italiya, Sikënkani hurkén.

7 Sëkani mundé tè muncha kweekani nata witë hëbakka, tè kweetë saatani nduk ké hëmët Kinidus. Ké njandé rëna'a kani dëta mban, Kuwurkani tè këllar tè mbëdfi nguchit rënnasi, tè diffitë tingring Kirit nduk tè Salmoni.

8 Nakani kwee mbërandëhi, ké mbëdfi lë at-fichiwa Kwescha mbët thlara kammbawalcha, nduk tè hëmët Lasiya.

9 Nakén sëbafichi hanthlikchadi oi, wikén pad sokkén tè mborø, këthlém a hanthlikchiniyu shid hurat langnga har ké farë kér kwisshimta i farë bëbichitfata mbirhi. Tiddang Bulus

thləmmechengnanda.

¹⁰ Ndangna kandəwa: "Shisshingchengnuni kə sən tolla, Kəlladi wiiya nannat tə mborod pad tə kubat ichi oi, nga kubat icha kommbawal ndengwa nat tə Shisshingchengnəm."

¹¹ Kapat ləthərhwatkən ngəmaən tə i mbutə Buluswa, Kəthləm kichu kan thləmata shunda lə koharə kommbawaltəkən pad tələ kommbawal təkən.

¹² Nakən mbət ngomta kommbawalcha Lasiya su keeke kə sok kommbawalchi fekta mbədyawa, nakən yakat funengnani ngəmkəndəfa kə daficha mban tə wita, Pad kə kweefichihi kə saa ficha Finiks manan sətta, kəthləm kə sokdə fekta mbənniyu. Finiks mbət humta kommbawalchihi a chicheng Kirit le naka kəlladə kukuwun hishingta tə mbət həmfara, pad tə kukuwun harsəmta tə mbət həmfara.

Kapat Rənna'a Hawurta

¹³ Tərkaakə rənnaa thlata tə kukkuwun harsəmtə ngungundeh, saən nofcifiyuwa nanda mbəlla sət i naka handəkikechengnanda, kahangndə təppasidə kəskə kommbawal təkən har, kuwurkəndə tə chicheng Kirit, nduk tə mi hawurta.

¹⁴ Su tolluwa əbak kapat rənna'a tə kukuwun harsəmta tə mbət chet fara, thlaakə rənnəkəna tingringta.

¹⁵ Kətəptə rənnikən kommbawaltəkən, hulangna kəlladə rənnikən, ndəkən malandani nak rənnikəna pəkkani.

¹⁶ Kuwurkani tə diffitə hantingringta le nat thləmkənwa Kauda, mbədi tahtə alchita rənnahi,

kweekani kahhandə kommbawal təkən ka dəfta mi chichengta.

17 Diffitə kahhandə hwan kommbawal təkən kə hur kapat kommbawaltəkən, dathlkənda kənang ndəhi kəffa kapat kommbawaltəkən kəthləm məninda fəffathlađi. Tərangndə kuwurta kommbawaltəkənna haya mbah na rənnə'a njek nda kəllar kəthləm mbəlla'ndə koharəkənwa, səkndə kichu kəthləm kanda lechita məniđa muh kanda hansohhi Sirtis lela məhdang ichi uf.

18 Kəthləm rənnikəna əbahandəkandə kaən, bingətkən tərkaakəndə harandə ichihaya hur kommbawaltəkən, somkənnda hur ama.

19 A farə məkkatəkən kandang tə harchengnanda sommangndə ənat tor kommbawalchikənnadı.

20 Kə sətani munchə oi nuwani farə tə hanndərechuwa, pad kapat dəf er tə rənnə'a nakna təppandakani, kətangani handəkiketakish tə ndatwa ngani hərəktəwa.

21 Nakən mwinndəhi səmundə dəsəmtəwa, thlaakə Bulus kit a hurnanda, ndakənwa: "Nofcha, mamashikuni shundengna, təndatwa mə thla'iduni a tingring Kiritwa, ma həmwuni hur mboron tə kubat'ichiyawa.

22 Nakənya nja kahhandə thlemađengnuni sam alchit fata, kəthləm nga yunəsə nasət mboron tə shisshingtə'ena hurnuniwa, kommbawaltəkən natficha sət mboron təkən ndak.

23 Kəthləm a fidiki bəraayu mala'ika Fara le nati kə'ikən nati mwananda, thlarkən nduk tə nji,

24 ndakənwa: "Buluswa, məlechinuwa. Sokən waat kəthlarna mbanitə kaisar. Andiya pad təmbənda kafata Fara nan hərkandə shikechə witeku."

25 Kəthləm ndəkən sam alchitafa kunang nofcha, kəthləm firikit kə mbənda Farə təndatwa i'mbw'i'itəfichəyu, nakna nat kichu.

26 Sokkən waat kə muhang rənnaa kəmmadi kə dar hansohi tingring le."

27 A fidik kumgərənsə fwada təkən, nak nda njekkani a hawur Meditereniya. A dərfidikta fa koharə kummbawaltəkən tərkəndəwa nakani nduk tə hachahaya.

28 Kikedangndə hwengngəchitta amkən, mbəssangndə a shee ishtə sarə aru tə kumchitchap. Dəkkani mban kudeh ngərkənda kikedanda, mbəskəndə ishtə sarə kumchit hanherta.

29 Kəthləm rahlechita mədi kommbawal eg-nani kuk ngwichəwa, kalkəndə ənnat thlarandə kommbawaltəkən hi fichile nak ləklək fwada, tə dəffitə kommbawaltəkən kəthləm kə njaənwita. Hwankəndə Fara kəthləm kə wenmbət ledled.

30 Pad fa koharə kommbawaltəkən kakndə mba hərəkta. Tərangndə hwan kummbawaltəkənna haya naknda sət dəthla nda nanda tərandə təppasi hai ləkləkyu kə mbanitə kapat kommbawaltəkən.

31 Ndəkən ndandə Bulussa kapat ləthlərhwatkəna Roma tə fathlərhwechəkənwa: "Ma thlaru nofchihiya hur kommbawaltiyawa, nga mbandəsə natuni hərəktəwa."

32 Thlithlang fa thlərhwatkən sahət hwan kommbawal təkənađi kalkəndəhi kə pədaka dar ama.

33 Kə nat mbət nduk wenda, hwanang Bulus kandəwa kə səmndə dəsəmtə ndakənwa: "Bukweya mundə kumngərənsə fwada kuna puta, səmwuni ənwa."

³⁴ Kəthləm ndəkən nja hwanandəkuni kə səmmuni dəsəmta kəthlem ngwalngwalchit fadengnuni pad yunəsa hurnuni na mbah hwasə'en chika ərtəwa."

³⁵ Kə mbutən kichu, tərkən njohma saən usoko Fara a mbanitənanda chichaənhi tərkaakən chiita.

³⁶ Natnda mbəskəndə alchit səmdəsəmta.

³⁷ Uffani hur kommbawaltəkən nakani nifə aru kumkum chap tə kumchit mud ngərənsə tehethl (276).

³⁸ Kə səmtənda ngelnda, tahhandə ləkta kommbawaltəkənhi, naknda som alkama hur ama.

Fəfathla Rahhaa Kommbawaladi

³⁹ Kə wentəmbəta, fa koharə kommbawaltəkən mbəsaundə furudi nanndəwa, mbətsi nguduk tə hansohitasi. Tahaskəndəfa kə dəndə tə kommbawaltəkənna dar hansohikən manansəta.

⁴⁰ Thlithlang ndə sahət təppaskənadə malkənda hur ama. Chatkichu padyu nangnda kwasandə sahchəkənhi a fa i latəprang kommbawaltəkənhi. Thla'angndə kuwurchi naka kommbawaltəkən keeke tə mbayı natrənnaa njekanda mban dəffanndə innda kəlarə hawurkən.

⁴¹ Kə saatani mbətkəmta ama, təpkə kommbawaltəkən hansohita yimkə'innda kommbawaltəkəna hur hansohikən mbəlla'utə həhərtəfuwa. Tərkaakə kommbawaltəkən fəfathlədī tə diffi kəthləm rahha'a.

Fəfethl Kommbawalladi

⁴² Tahəskə fathlərhwatkənfa kəthləm kə bəllangndə pursunechəkən, məni yuneng nanda kun'ngoftə kə hərkən.

⁴³ Nakən kapat ləthlərhwatkənna Roma yehsa hərkandə Bulus, njangnakanda. Fərkən shundə

tə alchita ndatwa: "Nat fichile mbərkə ama kə pəparnda hurkən kə chang ndə kə mi chicheng le."

⁴⁴ Tahhət pursunachəkən kə tərnda dər chichet afchəkən ndu hur chichet kommbawaltəkən. Təkiku chetndakish kə mi chichengkən ngwalng-wal.

28

Bulus a Tingring Malta

¹ Diffitə hərəktengnani, səkaniwa, awi thləm tingringəyuwa Malta.

² Nofchi mbənniyu chedangdəkafata kani kaən. Thləkndə kani natani, njihangndə hwatakani kəthləm ersi pad mbitəsi.

³ Ngomkə Bulus afcha nakna sətta hwadiyu, chek hwithlnda kissha hur hwadiyu lenat yethaftə'en thlerthler, njo'aən hara Bulus.

⁴ Kə nat nofchi naka mbənniyu hwithlinkənna həhhərtəfa hara Bulus wangarra, ndangndə ndaniwa: "Kitchitkən nifya ləbəlfatanakən! Andiya, chikanakən hirikka hurhawurta, nattəkiku alhaki enna kuwurndi nan mərta.

⁵ Bulus pad saktaən har'en muhaən hwi-thinkənna hur hwata, mbəsutə ndinditwa.

⁶ Naən kandəhiwa nan həthlta ndu kə həmənhi chat kə mərrən, səkndə tolla nunda saənwa, ngərkəndə yarətə ndatwa məllan witə farə mənakən.

⁷ A mbədə ndukya mbichisi i lə mbani tingringkən lə at fichiwa, Fubiliyus. Məllan thlək kani, fəraən mbət munda kani ndiichin, kəllakndəsa kani, i'mundə məkkan.

8 Shin Fubiliyus nduk tə hafat kakənnda tə i dələhta. Yimkə Bulussa thləmatken hwanaənsi, dəffaən hara in, kənkə nifəkənađi.

9 Pad kə səkən kichu, nat tahət haacha fichile naka thlet tingringəniyu naknda bata nak ficha kənandə kandađi.

10 Fərangndə poffəna kani oi. Nakani thlata kommbawal təkən, ngomangndə icha kani lenatani yahta.

Shee Bulus kə Həmət Roma

11 Diffitə ndəraa məkkan, thlaakani a tingring Malta hur kommbawal Alekzandiriya le tumbang fekta tingringkən. Tahsa fichi mirshing məhdət hwanmanchisi nda farəcha.

12 Bakani Sirakus munkani məkkanna mbənniyu.

13 A mbədya pad pədakani kə Rikiyum. Diffitə mundə ərtə, thlaakə rənnə kukuwun harsəmta, Wendambət pad saakani Futiyoli.

14 A mbənniyu kəmkani tə hwanmancha fa fərkit, hwanangndə kani kə sani mundə mud tə kanda. Tə kichu saatani Roma.

15 Kə səktə fa tərmbanda Roma kusengnani, baknda sa marapa kani a lumo Affiyus, tə pad mbəndi la ndat fichiwa mbət tərtahai Məkkan. Nak Bulus kanda saən usoko Fara, ngərkən mbəs alchitafa.

16 Kə yimtani Roma ngəmang ficha Bulus si kəda sokta a huri haiya rəmmə tə lə thlərwhadi naka pundəhar.

Basa Bulus a Roma

17 Diffitə mundə məkkan, Bulus akən pəktat Yahudawečha ngomkəndəhi ndəkən ndandəna kandəwa: "Kunang hwanmancha, chika nakən

sawi bəbi'ən nofchengnəmwa, ndu bəbi'ən i tərbanda kakechengnəm, nat tə kichu a kəssi ficha a Urshelima ferkəfichi nji kə Roma kəkənnikənda.

¹⁸ Kandang pad kə usitəndəmihar, Yahkəndəsi kə kalndə njihi, kəthləm mbəsiwundə tə bəbi'ən le saaka bəllitəwa.

¹⁹ Pad cherkə Yahudawechi ngəmtəfa, bakna soktə waat kə tərayi muh hanharengna mbanitə Kaisar, chikanakən ngatəni muh hanhar nofchengnəmwa.

²⁰ Ndəkən sək kati kə nikuni, pad kə yaraam ichihi tə kuni, kəthləm le ndəftə Isra'ilawechə hanndəkiketa natnda pu'bat'en sək kənitificha tə chalalocha."

²¹ Ndəkən ndadədəwa: "Kanang mbəswani yarat ndelwer a thlet həmət Yahudiya kə darwuwa, nga yunə hwanmananisi bak tə kushengwuwa ndu kə mbu'un bəbi shunda darwuwa.

²² Pad yahkanisi kə səkani yareku amiyeku, kəthləm i səntani, yuwa huməhi i lekiyu chikawuni məla shuwun bəbi icha darkən.

²³ Dəfkəndə fari natnda humtəhi tə Bulus, ndəkən batnda mbət tərtə'enahaya, bakndə kaən. Thlata bingta kə farəhufta məlla mwa'anda kanda tə səna kuturichita Fara kandəsi, nakna kweetəhi kə kahən kanda bəda Yəso tə mba sakanda Musadi tə delwercha Tapənecha.

²⁴ Funa ngəmmangndə i mbutən, funa pad cherkəndə ferkitsi.

²⁵ Kəthləm kichu halə'indəsa thlerənanda. Nakndə malə mbənnihiyu shunang Bulus kandə ərta ndatwa: "Awı Shemed Chidchid mbwitə kit, Shunandən kakechinuni tə miya tapənaa Ishaya

ndatwa:

- ²⁶ "Du mbənda nofchiya, kə ndangna kandəwa,
Səkta, nuni nata səkta, Pad nguni səndəwa,
Nat pad nuninatanata, nguni mbəssandəwa.
- ²⁷ Kəthləm hanndəkiketa nofchiya shiʃ kwaakwaa,
resh thləmechengnandadfi, ngəlangndə
hwanichengnanda,
kəthləm mə nində tə hwanichengnandəwa kə
səkndə pad tə thləmechengnanda,
kə mbəsangndə tə handəkikechengnanda,
kə təbərndəhi mbədəngna kə kənayi kanda di.
- ²⁸ Pad, kə sənuniwa, Fara a thlintə kuseng
hərəkta kə mbənda punofcha. Kandang pad
nanda kat thləmatsi.
- ²⁹ Kə mbukən kichu, thlaakə Yahudawechə
mbənniyu tə halə'ində kaən a hurdiffitənanda.
- ³⁰ Bulus sokəna huriini natna kwandəyu hu-
rat chap məlla thlət fichile baka mbəd'en.
- ³¹ Nakən njawundə basəwa, nakna basə ku-
turichita Fara, nakna sakandadfi kə dər Ləmwandə
Yəso Kərəsti nga lechitsuwa.

**Boga New Testament Portion
Portions of the New Testament in the Boga language
of Nigeria**

copyright © 2023 The Seed Company in collaboration with Language Developers and Bible Translators Association

Language: (Boga)

Contributor: Language Developers and Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025

7ff1e4ab-f55d-5b63-a0cb-c9c683f93166